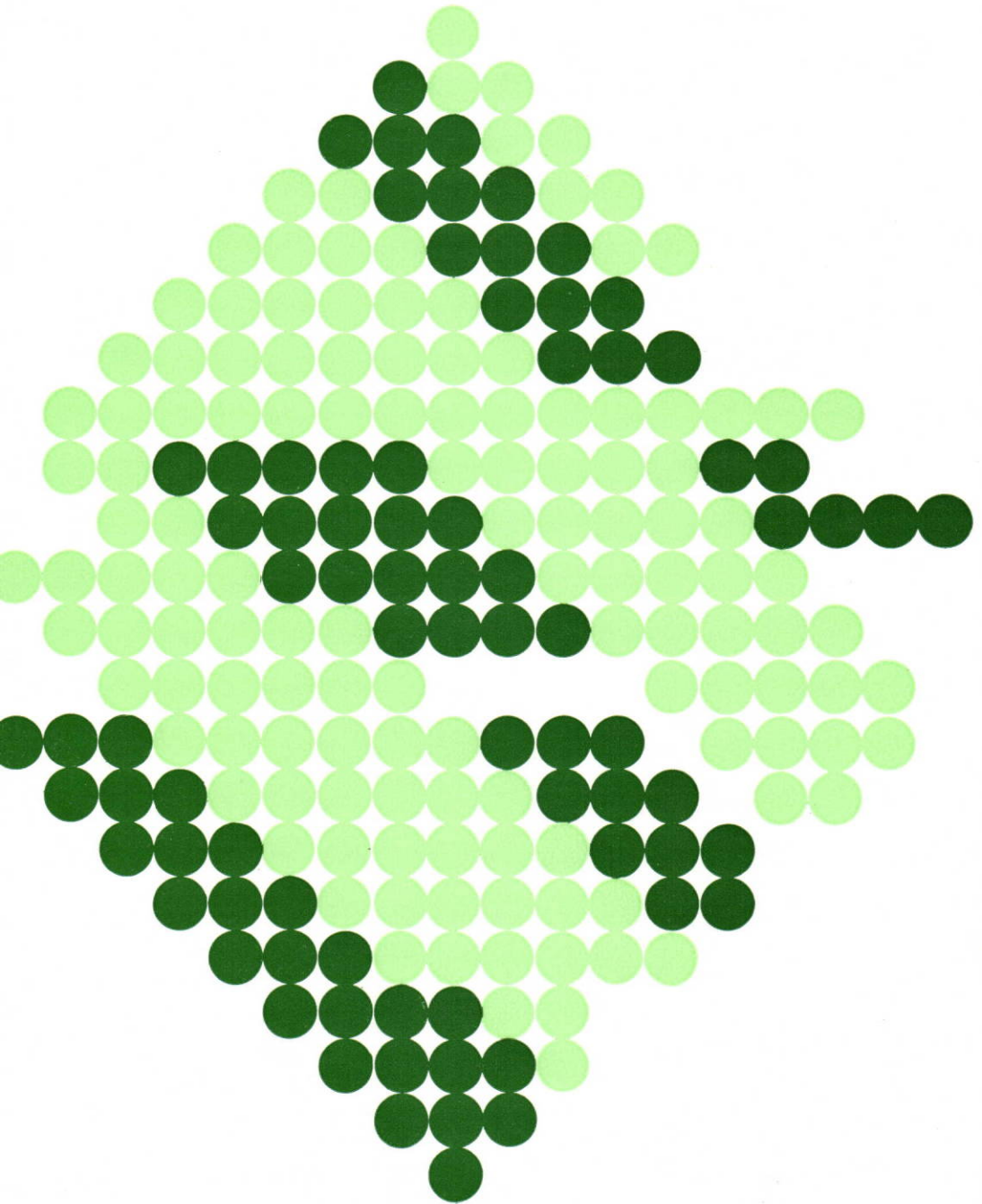

eertijds

5e jaargang Nr 2 - December 1973

EERTIJD

5e jaargang nr. 2 - december 1973

verschijnt tweemaal per jaar
een uitgave van de oud-leerlingenbond
van de oude en moderne humaniora,

Klein Seminarie, Zuidstraat 27, 8800 Roeselare

Postrekening 6833 45

Steunende leden : 250 fr

Leden : 130 fr

Oud-leerlingen van de laatste vijf jaar 80 fr

Inhoud:	blz.
In memoriam Hilaire Gellynck	1
Een leraar om nooit te vergeten : Jozef Versele, Arthur Van Doorne	3
Mijn ervaringen als pastoor te Lima, Joris Deleye	10
Ratte Vyncke, Lode Monbaliu	17
Onze ontmoetingsdag '73 opnieuw een groot succes, Erik Steen	25
Kort wederwoord, Dr. M. Roelens	28
Turnen, Lieven Vandekerckhove	30
Mededeling	31
Familieberichten	32

In memoriam

Hilaire Gellynck

Hilaire Gellynck, mijn vader, is op 12 april 1973 gestorven in de ouderdom van 67 jaar.

Hij was oud leerling (1918-23) en oud-leraar in de kunstgeschiedenis (plus minus 1930-39) aan het Klein Seminarie.

Op zijn doodsbericht las men o.a. „Lid van de Kultuurraad voor Vlaanderen, Lid van de Raad van Beheer van het CVKV, Lid van de Redaktieraad van het tijdschrift Vlaanderen.”

Dit was geen doodsberichtversiering maar een kort resumé van veel inzet. Het college van Gezelle en Rodenbach hecht nog belang aan dergelijke mensen en realiteiten en wil Hil. Gellynck piëteitsvol gedenken.

Hil. Gellynck heeft zich over het Klein Seminarie gewoonlijk positief uitgelaten.

Zoals voor veel mensen was dit wellicht omdat hij daar bij iemand bevestiging had gevonden.

In zijn geval gebeurde dat in de persoon van E.H. J. Flipts.

In een herdenkingsartikel over deze priester beschreef Hilaire Gellynck zijn eerste ontmoeting met E.H. J. Flipts en het Klein Seminarie :

„... In de winter van 1918 waren wij pas teruggekeerd te Wervik uit St.-Truiden waar we sinds 1917 verbleven als „vluchtelingen”. In het Klein Seminarie aldaar voleindigde mijn broer de poësis en ik de zesde Latijnse. Van zodra de oorlog geëindigd was keerden mijn ouders terug naar Wervik en zocht ik er onder de sneeuw nagels die mijn broers gebruikten om het beschadigde huis bewoonbaar te maken. Plots daagde de Wervikse Abbe Dumèz, leraar aan het Klein Seminarie, op die mijn ouders overtuigde dat wij niet verder onze studie mochten onderbreken en aldus werd die „sneeuwvakantie” afgebroken en trok ik als aspirant vijfdeling met mijn broer naar Roeselare. Daar alle verkeer toen nog opgebroken was ging die tocht te voet door de sneeuw. Beleeftheids-halve werd het middenpad voorbehouden aan de professor en plonsden wij, het trousseaukoffertje in de hand, weerszijden in de sneeuwmodder. In het vooruitzicht van een internaat was dit voor mij geen opwindende voetreis naar... Roeselare. Van ongeveer over de wijk de Kleppe kunt ge al de Sint Michiels-toren zien. Om mij op te monteren toonde men mij die toren om te doen geloven dat Roeselare niet meer ver afgelegen was. Maar die toren bleef nog

lang een vergezicht en wij moesten in Beitem nog een boogje maken rond de afgeschoten spits van de kerktoeren die over de baan lag, om eindelijk tegen de avond bij duisternis te arriveren in het college. Daar verdween Abbe Dumez plots uit het zicht. Mijn broer, als een oudgediende, herontdekte oude klasvrienden. Ikzelf stond hinkepotende nieuweling ten prooi aan het nieuwsgierig gesnuffel van een lawaaierige kleine groep internen. Tot de bewaker bijkwam die alsof hij mij jaren reeds kende mij bij mijn voornaam noemde, en wel aanvoelend dat ik geen vrijwillige rekrut was, niet sprak over braaf zijn en studeren, maar mijn doorweekte oorlogse schoenen uittrok en zijn te grote pantoffels over mijn zere voeten aantrok. Het is maar dat, maar die eerste ontmoeting met Mr. Flipts en die geste vergeet ik niet..."

Diezelfde Mr. Flipts gaf de jonge Hilaire ook de kans creatief te zijn. Hil. Gellynck was ook actief in de lettergilde en kon in het Klein Seminarie de Vlaamsgezindheid uitleven die hij van thuis had meegekregen.

Zijn broer was gesneuveld in 1914 en dat maakte hem antimilitarist.

In het seminarie moest echter trouw aan paus en kerk worden uitgedrukt in het zouavenkorps.

Pauselijkheid en antimilitarisme konden een kompromis vinden in een soort van burgerdienst als tekenaar van het zouavenblaadje.

Te Gent aan de Universiteit, St. Lukas en de Stedelijke Akademie werd hij kunstgeleerde en onderlegd kunstenaar (1923-27).

Noch als kunstenaar, noch als licentiaat in de kunstgeschiedenis en de oudheidkunde, vond men in die tijd directe broodwinningskansen; zo kwam hij dan terecht in gemeentelijke dienst.

Toch gaf het Klein Seminarie hem een kansje om iets van zijn kunstroeping en kunstdiploma's uit te leven.

Door toedoen van Prof. Sobry kreeg hij de kans aan poësis en retorika lessen in de kunstgeschiedenis te geven.

Dertig frank per uur was niet erg veel maar zijn toekomstige vrouw (Rosa Lefere) woonde dicht bij het college onder de St. Michielstoren.

Schooljaar 1933 zag het gebeuren dat op de proefwerken kunstgeschiedenis AVV-VVK even moest wijken voor H. Rosa B.v.o.

Een generatie lang zijn de helft van de priesters en paters die we ontmoetten aldus „oud-leerlingen” van vader geweest.

Toch heb ik de indruk dat die lessen geen onverdeelde successen waren; er werd wel eens een partijtje gekaart.

Voor toekomstige apostels of geldwinners was kunstgeschiedenis geen nuttig vak.

Het vak werd dan rond 1940 voorlopig afgeschaft ten voordele van een of andere positieve wetenschap; zo werd dat toch aan vader geschreven.

Toch bleef het Klein Seminarie op vader een aantrekkingskracht uitoefenen. Hij wandelde soms door de panden om de sfeer en de goedkope-koffiegeur nog eens op te snuiven. Hij zond er ook zijn zonen naartoe.

Wanneer we nog eens voorbij de Zuidstraat rijden dan kunnen we tegen de vertrouwde silhouetten nog heel vaag maar zeer reëel vader plaatsen — als studentje of als leraar zonder-gewicht.

Dat die vaagheid nog eenmaal mag gekondenseerd worden in een paar gedrukte lijnen in „Eertijds”, zijn we dankbaar om.

Jan Gellynck

IN DANKBARE HERINNERING EN UIT DIEPE GENEGENHEID

EEN LERAAR OM NOOIT TE VERGETEN :

Jozef Versele

Klein Seminarie september 1925 - ... venit, vidit, vicit... !

Zij die zich graag houden aan de klassieke data als een 50ste of 75ste verjaardag, of aan een 50-jarig priesterschap e.a. vieringsmogelijkheden, kunnen nu wel even in de war geraken : onze huidige kanunnik Jozef Versele werd dit jaar 76 en werd in 1921 priester gewijd. Er is dus geen aanvaardbare reden om in 1973 zo maar over hem te schrijven !

Maar laten we weer eens niet wachten op een In Memoriam. Wij weten allen hoe vaak wij met onze blijken van genegenheid en vriendschap, en met onze goede bedoelingen te laat komen.

Persoonlijk ervaar ik het als een zegen dat ik tot op deze dag blij en dankbaar kan terugdenken aan onze humaniorajaren, maar over de vele herinneringen aan heel wat meer lief dan leed uit die tijden, hangt een weemoed en een treurnis. Zovelen immers, oversten, leraren, klasmakkers, oudere studiegenoten, die veelal onmerkbaar en onnawijsbaar, doch effectief op ons hele wezen en op ons verdere leven hebben ingewerkt, hebben reeds onze aardse gemeenschap verlaten.

Hoe verheugd moeten we dan niet zijn iemand als onze oud-leraar Jozef Versele nog bij ons te hebben. Op zijn 76ste, als nooit rustend emeritus, staat hij nog midden in het leven, naar geest en gemoed, naar lichaam en ziel en nog vol schone kracht en aanstekelijk optimisme.

Voor hen die het niet wisten : Jozef Versele heeft voor onze klas (rhetorica 1928) een speciale betekenis, wij waren immers bij zijn aanstelling in het Klein Seminarie, zijn eerste Derde ! Ja, dat schooljaar 1925-26 begon niet als de vorige : in dat zo belangrijke eerste jaar der hogere humaniora, de syntaxis-klasse, kregen wij een 28-jarige jonge priester tot titularis. Meteen konden wij vergeten wat onze voorgangers ons hadden verteld over «Vader Van Eeckhoutte bij wie het zo gemakkelijk was ! » En een beginnening was de nieuwe ook niet, hij had reeds in 't college van Moeskroen geleraard. Ons luttel mondje Frans zou nog schraller worden ! En hij was geen Westvlaming...

Voor de rest was hij voor ons een mysterie. Met onze overmacht van half de veertig zaten wij bedeesd en „kleintjes " af te wachten, nadat we op de eerste klasdag die rijzige stoere gestalte hadden zien binnenstappen en dan vierkant en met heersersblik voor ons zagen zitten.

Er werden achterdochtige schuchtere blikken gewisseld ; op de achterste bank werd misschien even gefluisterd, maar voorzichtigheid bleek geboden.

De jongere lezers vraag ik, erom te denken dat in illo tempore onze wereld veel kleiner was en dat zelfs onze Westvlaamse gezichtseinder niet zeer ruim mocht heten. Onze vroegere leraars en bewakers kwamen uit Roese-

lare, Handzame, Eernegem, Harelbeke, Kortrijk, Waregem, Gullegem, Koolskamp, Oostnieuwkerke, Lauwe. Uit al die min of meer bekende oorden waren ook medeleerlingen afkomstig : we behoorden met zijn allen tot een kleine vertrouwde kring. De nieuwe kwam uit een andere provincie, uit Zulte, waar we nog niet eens het goede bier van kenden ! En hij was leraar geweest in dat onbekende Moeskroen, over de taalgrens !

Grenzen waren in de twintigerjaren zelfs voor derdelingen nog omheiningen waarbij wij ons veiliger voelden dan erbuiten.

Er is nog een factor van vervreemding, hoe erg dat thans moge klinken : die nieuwe leraar sprak niet zoals onze vorige leraars, een schoon gezuiverd Westvlaams ofte „schoon Vlaams” waarnaar wij sinds de vijfde en de vierde ook streefden als onze povere bijdrage in „de vlaamse strijd !” Leraar Versele sprak ABN, maar zelfs die term was ons vreemd. Dergelijke en heel wat grondiger veranderingen brachten in ons leven van elke dag een werkelijke ommekeer. Mijnheer Versele was streng, veeleisend, doch op een andere wijze dan wij het in de vorige klassen ervaren hadden. Wij werden gedriild, maar in dat drillen stak een ziel. De lessen Grieks, Nederlands, Latijn, Frans, Geschiedenis kregen meer vat op ons. Wij hadden in zesde, vijfde en vierde zeker leraars gehad die velen ons mochten benijden. Dat „andere” moet echter een reden gehad hebben. De verklaring zoek ik persoonlijk in het juiste oogenblik waarop wij de heer Versele als leraar kregen nl. in dat jaar waarin wij ons „grotere leerlingen” voelden. Daarbij komt natuurlijk de eigen persoonlijkheid van de leraar als belangrijke faktor. Er zijn van die momenten in het leven, „Sternstunden” zeggen de Duitsers, waarop iets gebeurt of niet gebeurt, waardoor heel ons verder leven kan beïnvloed worden. Menselijke ontmoetingen vooral vinden doorgaans te vroeg of te laat plaats, uitzonderlijk eens in tempore opportuno.

Welnu, ik durf te beweren dat onze leraar Versele, in dat zo belangrijke jaar halfweg de humaniora, voor onze klas, door zijn hele optreden van uitzonderlijke betekenis geweest is.

Wij werden nl. tijdens dat jaar als klasgemeenschap tot een eenheid gekneed. Die eenheid was echter van die aard dat ze de individuele aksenten verscherpte. In de Derde groeiden wij naar geest en gemoed onmerkbaar tot jonge mensen met een nog tere en schuchtere volwassenheidsdrang. Mijn mening is dat wij tijdens die vele lesuren met een leraar die wij op het gepaste moment als begeleider kregen ervaren hebben — onbewust meestal — dat hij ons ernstig opnam, zowel als groep dan als individuen.

Achteraf nu zie ik het zo : hij gaf ons de kans om onze persoonlijkheid te ontwikkelen en te vormen en hij hielp ons daarbij zonder merkbare beïnvloeding. Hij zocht weinig toenadering, wat wellicht in later jaren wel gebeurde, maar ieder van ons wist dat wij hem niet onverschillig waren. Als waarachtig pedagoog wist hij zijn aandacht op de een of de ander toe te spitsen, zonder dat de overigen zich minder gevolgd voelden. Ik kan mij niet voorstellen dat iemand onder ons zijn voorkeur genoot ; bij ieder leerling zoekt en vindt een echt pedagoog een talent of een karaktertrek waardoor hij hem interessanter vindt dan een andere. Openlijke voorkeur was hem vreemd.

Zodra hij ons wat beter kende, stond leraar Versele niet meer zo veraf. Wie onder ons heeft zich niet meer dan eens in dat jaar, door enkele woorden van hem, minder ontmoedigd, zelfzekerder, ja gelukkiger gevoeld?

Hij wist bij persoonlijke noden, zwakheden, problemen, bevliegingen, dwaasheden ongemerkt te lenigen, te temperen, aan te moedigen, af te ronden of bij te werken al naar gelang. Hij wist zo goed wat wij waren, wilden zijn of waanden te zullen worden.

Wij waren als klas in de Derde een bonte bende met de meest tegenstrijdige karakters. We waren met half de veertig overgebleven uit een aanvankelijke troep of horde van over de honderd in de zesden A en B, geslonken tot een zestigtal in de twee vijfden om in de vierde te belanden met bij de vijftig, voor het eerst allemaal samen bij de onvergetelijke leraar die op zijn eigen manier opereerde: Kamiel Poignie. Wie beide leraars heeft gehad weet dat van Poignie naar Versele een geweldige sprong betekende. De klas die wij in de derde vormden bleef ongeveer dezelfde tot op het einde onzer humaniora. De mentaliteit die ons als klas bezielde kreeg in dat jaar bij de heer Versele heel wat te verwerken: voor de meesten onder ons was het immers juist de periode waarin wij aarzelend en elk op zijn eigen wijze naar de volwassenheid groeiden, de tijd van de opdringerige levensvragen, voor sommigen reeds het moment van de definitieve kentering in de keuze van de levensweg. Het is onvermijdelijk dat in zo'n overgangssituatie een totaal andere begeleiding als die van leraar Versele er een was, een stimulerende invloed zou hebben op onze gedragingen, ons denken, de vorming van geest en gemoed. Maar het is een bewijs van de uitzonderlijke psychologische en pedagogische gaven van onze leraar, dat hij op niemand „jacht” maakte, niemand in een richting wilde loodsen, niemand aanklampte.

Van dit buitengewoon doorzicht, van die ruime en diepe kennis zijner jeugdige alumni, getuigden ook de lessen van de heer Versele; hij bleek zo goed te weten wat wij te weinig hadden en te weinig nastreefden: onderscheid kunnen maken tussen het echte en het schijnbaar schone of waardevolle. Persoonlijk, eenzijdig als ik inzake studiejver gericht was, had ik het geluk dat de heer Versele juist die vakken gaf die mij het meest interesseerden en het best lagen: talen en geschiedenis. Voor het eerst begon ik te vermoeden wat literaire kunst eigenlijk was. Wat een verheldering en verruiming van onze horizon, wat een opwelling van geestelijke vreugde! In de lessen Nederlands lazen wij Perk, Van Eeden, Kloos en Verwey; nooit heb ik een gedicht horen voordragen dat mij meer heeft aangegrepen dan toen onze leraar in een les Nederlands „Wanhoop” van Helena Swarth liet horen. Hoeveel voorbeelden uit lessen over elke leerstof die hij ons onderwees zou ieder van onze klas niet kunnen terugvinden in zijn herinneringen! Het Grieks en het Latijn in de syntaxisklas was toen een harde, dorre materie, maar hij wist die lessen in een levenswarme en levenswaardige vorm te geven.

En het Frans, waarvoor de meesten van ons zo'n schrik hadden, dat was bij hem geen echt vreemde taal meer (behalve natuurlijk wanneer we van die fameuze diktees opkregen als „Cinq sains capucins...”.) Waarlijk, de onaantrekkelijkste leerstof wist hij ontvlambaar te maken, zodat niemand kon ontkomen zonder tenminste enkele gensters ervan mee te dragen.

Waarvoor ik mijn leraar Nederlands en Frans Versele alleen al mijn levenslang dankbaar blijf, zijn de opstellen. Om het even welk onderwerp, al was het nu „Afscheid van een Missionaris”, of „Un jour d'Automne” er gingen nieuwe einders open. We kregen zo'n vrijheid om onszelf „uit te leven en uit te schrijven”.

Door de keuze van de onderwerpen en door de vrijheid bij het behandelen ervan vonden wij de moed om te durven geloven dat wij, elk op zijn eigen wijze iets ervan konden terecht brengen. Iets heerlijkts echter blijft aan die opstellen-kwestie verbonden: de blijde verrassing telkens wij de nageziene opstellen terugkregen. Toen konden wij niet beseffen met wat zorg en nauwgezetheid de povere pennevruchten door hem gelezen werden en op hun waarde — hoe gering ook — onderzocht werden. Achteraf, toen ikzelf opstellen en verhandelingen te beoordelen kreeg, heb ik ingezien hoe onze leraar in de Derde zich na de verbetering der taal- en stijlfouten, zich heeft „moegezwoegd” om aan elk van die „schrijvers” de nodige moed in te spreken. Niemand mocht immers vrezen dat hij het nooit zou kunnen, of geen aanleg had om van een opstel iets aanvaardbaars te maken. En vandaar die verrassing: randbemerkingen, niet alleen nopens wat fout was, doch vooral aanmoedigen en taktvolle raadgevingen. Bij mij persoonlijk is die zeldzame wijze om ieder een kans te geven en om iets te ontdekken waar er eigenlijk niets bleek te zijn, richtinggevend gebleven tijdens heel mijn leraarsloopbaan. Nooit kon ik zo maar een verbeterd werk teruggeven zonder een aanmoediging of een bescheiden raadgeving. Ik ben nooit vergeten wat die schijnbare „kleinigheid” voor mij heeft betekend.

Wat ik hier nu als persoonlijke herinnering meedeelde, zal voor ieder van ons op een of andere manier, voor heel andere kwesties wellicht, het geval geweest zijn.

Niemand van ons heeft toen geweten hoe elke les van onze leraar met liefde voor ons, leerlingen, en met de ijver van iemand die wil „dienen”, grondig voorbereid was en doordacht, om de stof „ad captum” ook van de minst leergierige en de minst bekwame discipelen te verwerken.

Hier staan we weer voor de leraar Versele die een voorbeeld „was” — wat de meesten ook maar later begrepen hebben — maar er toch ongeweten veel vruchten hebben van geplukt. En ik zou hier willen citeren wat ik onlangs over een leraar uit diezelfde jaren, in het college van Tielt, Jeroom Pieters, zaliger, geschreven heb: „Pieters' opvattingen over onderwijs en opvoeding waren gefundeerd op zijn geloof in de verhevenheid en de ernst van zijn opdracht en nu zowat overal geroepen wordt om herwaardering van onderwijs en opvoeding, zou de vraag kunnen gesteld worden of de herwaardering van dat geloof geen voorrang moet krijgen.” Toen ik dat schreef, dacht ik ook aan iemand als onze leraar uit de Derde. Ook hij geloofde in zijn opdracht, ook hij wist dat zijn taak van een enorme betekenis was. Wie als leraar en begeleider voor een groep jonge mensen staat, beseft hoe weinig hij tenslotte voor hen kan doen en hoe ontzaglijk veel zij van hem verwachten. Wij weten allen dat de jaren 1922-28 op geen enkel gebied te vergelijken zijn met de tijd waarin we thans leven. Wie echter nadenkt over de mentaliteit en de gedragingen van jonge mensen, weet dat het meer voorbijgaande en oppervlakkige modeverschijnselen zijn waardoor de jeugd uit vroeger tijden verschilt van die uit onze tijd. Jonge

mensen uit alle tijden verschillen zo weinig van elkaar in het essentiële in hun leven van elke dag. Hun problemen, dromen en verlangens, hun opstandigheid en hun kontestatie, hun ervaringen en ontdekkingen zijn onveranderlijk eender. Het is tragisch te noemen dat in deze tijd zoveel volwassenen die het beter moesten weten, de jeugd van nu niet zo schoon en zo gaaf vinden als toen zij jong waren. Leraar Versele heeft ons, onbelangrijke „derdelingen” ernstig opgenomen, hij heeft ons aanvaard zoals wij waren met al ons gemis aan verfijning, onze onbeholpenheid en stugheid. Hij was veeleisend, maar hij gaf de jeugd krediet, omdat hij als echt pedagoog wist hoe oprecht en onvervalst jonge mensen zijn en hoe ontvankelijk voor het goede en het schone.

Nu wij geen „derdelingen” meer zijn, maar mensen van de „derde” leeftijd, kan het sommigen onder ons gebeuren dat wij de jeugd van thans benijden. Wij kunnen klagen dat wij in een soort „beloken” tijd geleefd hebben. Wij kunnen vinden dat het Klein Seminarie in die tijd een gevangenis was met middeleeuwse praktijken. Wij kunnen opwerpen dat wij toen op zoveel vragen geen antwoord kregen. En de jeugd nu? Wie geeft antwoord op hun vertwijfeld roepen om eerlijkheid, om levensechtheid? Wij waren niet zo eenzaam als de jeugd nu, wij hadden een tweede thuis in dat traditierijke milieu. Wie van ons, als wij terugdenken aan mensen als onze leraar Jozef Versele, kan beweren dat wij dom en naïef gehouden werden. Natuurlijk was het een heel andere tijd; ook de wereld daarbuiten was totaal anders. Is de jeugd thans zoveel gelukkiger met de schijnopenheid, het wegvallen van taboe's die door andere worden vervangen?

Er bestaat ook een zekere vorm van eerlijkheid en trouw ten overstaan van het eigen verleden. We moeten geen kritiekloze verheerlijkers zijn van dat verleden, nog minder mogen wij het goede en waardevolle ervan ontkennen. Elke tijd heeft zijn tekorten en zijn fouten, zoals elke leeftijd en elke mens die heeft. Ook onze leraren hadden de hunne. Hoe schoon laat André Demedts pastoor Vlaeminck zeggen: « Wat zou er van ons overschieten, als wij onze fouten verloren hadden? » (Nog lange Tijd, p. 194)

Kanunnik J. Versele, met dankbare vreugde ging ik dadelijk in op het aanbod om in Eertijds een huldeartikel over U te schrijven. Ik had het heel anders willen doen. Ik heb maar één verontschuldiging om deze onsamenvangende tekst, om dit opstel waarvoor ik bij voorbaat Uw mild oordeel vraag, in deze onklassieke vorm aan te bieden. Mijn enig arm ekskuus is dat de veelheid der herinneringen aan dat onvergetelijk jaar bij U in de Derde als de blaren in deze herfst dagen in mijn geest dooreen dwarrelen. En de schone weemoed van deze najaarstijd is er ook voor iets tussen.

Bij onze ontmoeting in Uw woning te Rumbeke, op die regentrieste julidag, trof ik een zeldzaam emeritus aan: een flinke, levensblijve, als mens en als priester verbazend aktuele „oud”-leraar die wel nooit echt oud zal worden. Wij spraken over ons beider verleden te Roeselare, dat gezegende jaar 1925-26, alsof dit nog niet voorbij was. Ik hoorde U praten over Uw priesterwerk nu te Rumbeke en ik vernam dat U nog altijd veeleisend zijt: U durft de jeugd, in wier ontvankelijkheid en edelmoedigheid U blijft geloven nog steeds duidelijk voorhouden wat schoon en goed is. U zijt de kenner van de jongemensen gebleven. En de jeugd luistert en is blij om Uw eerlijke moed in deze tijd waar zoveel ouders en zoveel zielzorgers bang zijn om de onvervangbare

waarden en waarheden te blijven beklemtonen en verdedigen tegen de vervuiling en vervlakking, en tegen de huichelarij der zogenaamde toegeeflijkheid in de opvoeding. Ik werd gesticht en ontroerd door Uw geloof, Uw hoop en Uw liefde. Het was een heerlijk weerzien en een ontmoeting die ik als een ware genade heb ervaren.

Mijn vereerde oud-leraar, ik heb er niet kunnen van maken wat ik mij had voorgesteld. Ik ben evenwel gelukkig dat ik niet langer gewacht heb, want God heeft zijn tijd, Hij kan Zijn molen langzaam laten malen. Maar een mens kan zich dat niet veroorloven.

Arthur Van Doorne

Mijn ervaringen als pastoor te Lima

Het is nu al acht jaar dat ik hier ben en ik ben de Heer oprecht dankbaar voor deze genade. Na zes jaar proost geweest te zijn van leerlingen en jeugdbeweging in het secundair onderwijs, ben ik sedert april 1972 pastoor geworden op JEZUS ARBEIDER, parochie waar ik altijd gewoond heb ; opvolger van Hubert Cauwe uit Brugge, die een nieuwe buitenwijk met een 30.000 inwoners aangepakt heeft.

Op de parochie ben ik samen met padre Claudio Wollseigen uit Luik, die hier al 9 jaar werkzaam is, uitstekend bezieler van jeugdgroepen, proost van 50 catechisten die van mei tot oktober 600 kinderen op de eerste communie voorbereiden ; stichter van de Bond van Gebrekkigen en Verminkten in ons district en nu ook diocesaan proost van die beweging.

Onze parochie, gelegen in Groot-Lima, op een half uur bus van het centrum telt 25 à 30.000 zielen, 80 % volksklasse, die met heel wat problemen af te rekenen hebben.

- slechts 60 % van de ouders zijn gehuwd ;
- 50 % van de families beschikken over één slaapkamer en 20 % over twee ;
- 60 % heeft geen water of WC in huis, enkel in de steeg ;
- in 50 % van de families gaat nooit een dokter aan huis ;
- 40 % hebben vaak geen geld om geneesmiddelen te kopen ;
- 20 % hebben grote moeilijkheden gehad om, in geval van ziekte of operatie, in de stedelijke ziekenhuizen opgenomen te worden ;
- 50 % genieten niet van maatschappelijke zekerheid ;
- 30 % van de gezinshoofden heeft geen vast werk ;
- een vierde van de huismoeders heeft de lagere school niet beëindigd ;
- op 2.500 geboorten zijn er 250 sterfgevallen ;
- 20 % van de bevolking is niet ingeschreven in de bevolkingsregisters en heeft dus geen identiteitspapieren.

U ziet met welke enorme problemen onze arbeidersbevolking af te rekenen heeft : werkloosheid en instabiliteit van het werk (werklozenvergoeding bestaat er niet) ; lage lonen, enorme woningnood, gebrekkige gezondheidszorg ; verder veel delinquentie : diefstallen in de huizen, op straat, in de bussen, op school, overal ; veel alcoholisme, veel alleenstaande moeders en gescheiden gezinnen. De parochie kan onmogelijk al die problemen aan en heeft ook de pretentie niet het te proberen. We hebben wel een medisch consultorium drie namiddagen per week ; tevens werken we samen met het gemeentelijk gezondheidscentrum.

Gedurende vele jaren had de parochie een sociaal assistente in dienst ; nu niet meer omdat de meeste gevallen die zich melden eenvoudig geen oplossing hebben en sommige mensen dan echt een bedelaarsmentaliteit aannemen. We helpen natuurlijk nog altijd in een flink aantal gevallen : zieken, gevangenen, familiale problemen.

We stellen de lokalen van de parochie ten dienste van de syndikaten van de fabrieken in de buurt, die geen eigen lokaal hebben. Er zijn KAJ-groepen in vorming, er wordt geleidelijk een arbeiderspastoraal opgebouwd door een Peruviaans priester, nationaal proost van de KAJ, die hier ook bij ons inwoont en in ons district prachtig werk verricht, samen met een Boliviaanse zuster, Emilia.

Mensen met legale problemen sturen we naar een bureau van drie jonge advocaten, die uitsluitend werken met volksparochies, bijna zonder honoraria te eisen ; zij helpen mensen om identiteitspapieren te bekomen, alleenstaande moeders om onderhoudsgeld te eisen aan de vader van hun kinderen ; verdediging in geval van arrest, enz.

Wat mijzelf betreft, in het spoor van mijn voorgangers, ben ik erg betrokken in het probleem van de WONINGNOOD, vooral in een volkswijk waar een 800 families samenhouwen in een labirint van krotten en stegen ; men betaalt er tussen 200 en 1.000 fr. per maand voor een krot van 20 tot 40 vierkante meter. Onder de 80 eigenaars van de wijk — sommige goeie mensen ; andere die zelfs geen eigendomstitel hebben — is er één die de kroon spant in de uitbuiting : Benjamin Osorio. Destijds kocht hij de grond voor een appel en een ei, verhuurt krotten die hijzelf optrok of verhuurt terreinen aan anderen die zelf een steeg inrichten en dan onderverhuren. Meestal is er één waterkraan en twee WC voor 10 tot 20 families.

Een typisch geval is dat van één van zijn huurders : Alejandro Vasquez, een metselaar, heeft in een steeg waar bijna honderd families wonen, een terrein van 220 vierkante meter in pacht, betaalt hiervoor aan Osorio 2.000 fr. per maand ; heeft zelf acht kamers van 4 bij 4 meter gebouwd, die hij onderverhuurt.

In totaal woonden er op die 220 vierkante meter 45 personen, van dewelke 25 kinderen. Osorio tracht nu, na een flink fortuin gemaakt te hebben met die krotten, de mensen buiten te krijgen, bouwvergunning te verkrijgen, te urbaniseren en dan te verhuren aan mensen die méér kunnen betalen. Hij heeft reeds tientallen families gerechtelijk op straat laten zetten wegens niet-betaling : velen verdienen heel weinig, en in geval van ziekte of werkloosheid zijn ze vlug drie of meer maand huur schuldig. Die families moeten dan maar gaan wonen op nog 10 km. verder van het centrum, in een zandstreek waar noch licht noch water is, ver van hun fabriek en van de scholen van hun kinderen. Een honderdvijftigtal families van die wijk hebben zich gegroepeerd in 4 verenigingen die trachten de onteigening te bekomen en hun terrein te kopen. De leiders van die wooncoöperatieven zijn allen vrienden van de parochie hoewel velen van hen weinig naar de kerk gaan.

Op vrijdag 1 december 1972 stuurde eigenaar Osorio een gerechtssecretaris met vier agenten en 3 arbeiders met houwelen om de familie Vasquez en onderhuurders op straat te zetten omdat ze 5 maand huur ten achteren waren ; gedeeltelijk omdat Osorio zelf de onder-verhuurders opgestookt had niet meer te betalen. De vrouw van de metselaar kwam al wenend naar de pastorie gelopen en ik met haar mee, naar die nauwe steeg waar een aantal mensen samenge-

troppeled waren. Men had reeds één deur ingebeukt en de schamele inboedel op straat gegooid. Er werd geweend, geroepen, gedreigd, gesmeekt. De politie zei mij : „U kunt hier niets doen, het is een bevel van de rechter, beter u hierin niet te mengen.” Hij controleerde mijn identiteit. Een paar wijkleiders kwamen protesteren ; de eigenaar bracht nog meer agenten aan in zijn camionette, op zeker ogenblik waren er twaalf. Tot ze het discussiëren moe werden en één van de arbeiders met zijn houweel tegen de deur van de hoofdingang begon te beuken en... toen gebeurde „het” : een jonge kerel verscheen op het wankel dak en liet een zware baksteen zo heel precies op de kop van de beuker vallen ; die liet zijn houweel in plan, greep naar zijn bloedende kop en liep ervan door.

Als de bliksem was de jongen verdwenen, een agent kroop op het dak, revolver zwaaiend en dreigend. De moeder begon hysterisch te gillen : „ze zullen mijn zoon doden”. Er werd voort geroepen, gediscussieerd, ik stond er als wezenloos toe te zien, het was echt heet, ik had nog nooit zo'n spektakel meegeemaakt, het scheen iets onwerkelijks.

Plots begon de gerechtssecretaris een dokument neer te krabbelen, een paar handtekeningen werden gezet, een dreigende „dinsdag komen we terug en dan zal er niet te lachen vallen” en weg was de hele troep.

Achteraf moest ik telkens weer lachen als ik aan die baksteen dacht, die redend uit de hemel gevallen kwam. En toen de agent zei : „natuurlijk, best zou hij zo maar ons huis laten afbreken dat wij opgebouwd hebben ” vielen de andere vrouwen als in koor in : „neen, madame, dat was niet uw zoon, die is toch elders aan het werken ! ” Arme mensen hebben hun eigen methodes om zich te verdedigen... Nog later zou die baksteen een bloempot worden, die vanzelf van het dak viel toen tegen de deur gebeukt werd...

Ons sterk wanend om de aftocht van de aanvallers en de momentele nederlaag van de vijand, trokken we naar het politiecommissariaat : vijf vrouwen, een wijkleider en ik, om aanklacht in te dienen tegen de gerechtssecretaris wegens slagen aan de vrouwen, van wie ene in verwachting was en een andere twee dagen te voren uit het moederhuis terug was. Op het commissariaat werden we slecht ontvangen, namen en adressen werden genoteerd en... de vrouwen bleven onder arrest tot vijf uur in de namiddag. We gingen protesteren bij de burgemeester maar die kon er niets aan doen, want er was „smaad en tegenstand aan de politie ” bij te pas gekomen.

Diezelfde avond gingen we met vijf wijkleiders de hulpbisschop van Lima opzoeken, tevens bisschop van de armenwijken. Hij zei ons een dokument op te stellen aan het adres van de Minister van Binnenlandse Zaken, die hijzelf persoonlijk zou overhandigen. We stelden een gepeperd dokument op over de uitbuiting in die sektor en de medeplichtigheid van de politie met de uitbouter Nr. 1.

Intussen werd het maandagnamiddag, ik was zonder nieuws over het onderhoud met de Minister en was vreselijk bang dat men op dinsdag definitief de familie op straat zou zetten. Als laatste redplank reden we om 7 uur in de avond naar het Justitiepaleis. De rechter van de 12e civiele rechtbank ontving ons vriendelijk, belde de gerechtssecretaris op en zei hem 's anderendaags niet tot de actie over te gaan. Aan het echtpaar zei hij streng dat ze de 12.000 fr. binnen de twee dagen moesten betalen, zoniet werden ze fataal

op straat gezet, en... „let wel, zei hij, ik doe het niet voor u, maar omwille van de pastoor, want ik ben een goeie katholiek !” Ik viel bijna omver van schaamte ; zij niet, want ze zijn erger affronten gewend en tevens vinden ze het normaal dat wij verkrijgen wat zij niet aankunnen. Nu, we waren danig kontent en opgelucht omdat voorlopig het gevaar geweken was.

In ons parochieblad van 3 december schreef ik een artikel over die uithuiszetting, als een teater in drie bedrijven, wat ironisch, en vooral de uitbating van de eigenaar en de medeplichtigheid van de politie aanklagend ; de tekst werd ook in de buurt verspreid om de mensen hun vrees voor de „LEEUEW” — zoals Osorio zichzelf betitelt — te ontnemen.

Op dinsdag 5 december gebeurde er inderdaad niets en we dachten zeker tijd te hebben tot de volgende week, want vrijdag 8 december is hier 'n officiële feestdag. Maar we hadden lelijk misrekend ! Op donderdag 7 december ging ik de Hoofdcommissaris van de Gendarmerie in Lima opzoeken om met hem de zaak te bespreken. Na een uur vergeefs wachten keerde ik terug naar de parochie, waar ik tot mijn ontsteltenis vernam dat men diezelfde morgen de familie en medewonenden op straat had gezet. Dit maal waren er drie camions van de gendarmerie gekomen, in totaal tussen 20 en 30 man, gehelmd, met geweer en traangasbommen, zeker op zeggen van de eigenaar dat de lui hard tegenstand hadden geboden. Heel de buurt werd afgesperd en natuurlijk was er aan verweer niet te denken. Al de deuren werden uit de hengsels geslagen en heel de inboedel, van 45 mensen, inclusief een oud vrouwtje-te-bed met een been in gipsverband, alles op straat gezet.

Ik schaamde mij dood omdat ik de mensen niet beter had weten te helpen en had echt de moed niet om te gaan zien. Om drie uur in de namiddag stuurde ik zuster Emilia om te zeggen : als ge niet weet waarheen, komt met heel de boel voorlopig naar een lokaal van de parochie, we sturen een kamion om u te verhuizen. Tot onze grote verrassing verkozen ze ter plaatse te blijven, in afwachting dat de echtgenoot van zijn werk thuis zou komen ; ook vreesden ze dat, indien ze weggingen, ze alles zouden verliezen ; ze hadden toch alles gebouwd, en wilden vergoeding eisen of althans, ramen en dakhout meenemen. Omstreeks 5 uur ging ik even zien, hun wat moed inspreken en verder machtelooos toezien bij dat zielig schouwspel ; we belden ook een dagblad op om foto's te nemen en erover te schrijven, maar niemand kwam. Ten andere, de eigenaar had de gewoonte artikels en foto's af te kopen om schandaal te vermijden.

Diezelfde avond om 7 uur hielden we in de parochie een spoedvergadering met enkele wijkleiders en de advocaat van hun woon-vereniging. Al zoekende wat er kon gedaan worden, bleek het dat er wettelijk geen verweer mogelijk was, alleen een lijdelijk verzet. De advocaat stelde voor dat de familie opnieuw hun woning zou betrekken. De rechter kon dan wel een proces inspannen wegens weerspannigheid tegen de Wet, maar zou enkel een voorwaardelijk vonnis uitspreken. Kwestie van een week of zo, voorarrest uit te zitten en meteen konden we dan publiciteit geven aan het schandaal.

We trokken samen naar de plaats des onheils ; het was inmiddels donker geworden... er was daar geen kat meer te zien : de kreupele stoelen, wankelende tafels, beddegoed, kisten, pottekarie en al wat te voren zo'n triestig spektakel had geboden, alles was als bij toverslag verdwenen. Op eigen initiatief had-

den de slachtoffers besloten maar weer hun intrek te nemen in „hun” huis, in afwachting dat ze andere bestemming vonden. Ik was zot kontent! We feliciteerden hen en trokken ons terug.

Diezelfde avond om 11 uur ging ik de andere hulpbisschop van Lima opzoeken, die gaf mij een aanbevelingsbriefje en op vrijdag 8 december ging ik, nogal aarzelend, de Hoofdcommissaris van de Rijkswacht opzoeken. Die ontving me zo vriendelijk dat ik niet eens de brief presenteerde. Ook hij vond dat er nog onmenselijke toestanden bestonden en onnoemelijke uitbuiting, maar hij liet goed verstaan dat, als het Gerecht een uithuis-zetting beveelt, hij en zijn mannen voor de uitvoering moeten instaan. Toen ik hem zei dat de mensen opnieuw in hun woning getrokken waren, was zijn reactie: „ja, wat kunnen ze anders doen..” Echt humane reactie vanwege iemand die zelf de actie bevolen had met de drie kamions gendarmes.

Op zondag 10 december publiceerden wij een speciale editie van het Parochieblad, dat we ruim verspreidden in de buurt, het feit aanklagende dat tientallen gendarmes ingezet worden tegen arme mensen in een buurt waar het krioelt van dieven, en terwijl de eigenaar, die miljoenen schuldig is aan de fiskus, op vrije voeten loopt en straffeloos weerloze mensen op straat kan zetten. Meteen enkele sterke bijbelteksten zoals uit psalm 94: „hoelang nog, Heer, zullen de schuldigen triomferen? hoelang nog zullen ze uw volk uitpersen?”, verder nog: Jeremias 5, 26-29; I Timoteus 6, 9, Judit 9, 11, en Eccl. 4, 9.

Op 4 januari van dit jaar riep de Politiecommissaris van het district ons op het commissariaat, de 7 wijkleiders en ik zelf, die het dokument aan de Minister van Binnenlandse Zaken ondertekend hadden. De commissaris was woedend: „hoe durft u beweren dat ik mij laat omkopen door Osorio! Ik zal u voor het gerecht dagen!”

Ik zat twee uur op het bankje, een agent van dienst vroeg mij allerhande over de beschuldigingen die ik mede ondertekend had: „of ik bewijzen had?”. Ik zei telkens dat ik niets kon bewijzen, alleen mede ondertekende de beschuldigingen die de mensen algemeen uiten sedert jaren. Intussen lieten de anderen zich niet uit hun lood slaan door deze intimidatiemethodes. Verdere gevolgen had de zaak niet.

Op vrijdag 5 januari sloeg „de Leeuw” andermaal toe. Een alleenstaande moeder met zeven minderjarige kinderen was hem 2.000 fr. schuldig; terwijl de moeder elders aan het werken was, werden kinderen en inboedel op straat gezet, en ditmaal liet de schurk seffens muren en dak afbreken. De familie nam de zaak nogal gelaten op; alhoewel zijzelf gedeeltelijk hun woonst opgetrokken hadden en nu voor een kleinere woning meer moesten betalen.

Op 18 januari stuurde één van de grote dagbladen, Correo, een reporter en fotograaf naar de wijk; ik vergezelde hen, we gingen overal rond, en op zondag 20 januari publiceerden zij een volle bladzijde over de uitbuiting in die sector van onze parochie, met ruime uittreksels over het parochieblad; vooral de bijbelteksten citerend. De mensen waren echt kontent omdat ditmaal de waarheid zo duidelijk gepubliceerd werd zonder dat de „Leeuw” de kans kreeg de reporters om te kopen. Twee dagen later werd een van de wijkleiders op het Hoofd-commissariaat ontboden, waar ze hem de les lazen en „laat u niet op sleeptouw nemen door die buitenlandse pastoor, want de eigenaar heeft zijn wettelijke eigendomstitels!”.

En zo gaat het gevecht verder tussen de „Leeuw” en de muizen. De leeuw die sedert jaren de mensen couilloneert, ze bedreigt: „ik zal u allen als beesten op straat gooien; mij kan niemand iets doen; ik weet al de overheden aan mijn kant te krijgen!”; hij zaait verdeeldheid, heeft enkele delinquenten op zijn hand, tracht de mensen het leven beu te maken opdat ze elders zouden gaan wonen en hij rustig zou kunnen „urbaniseren” na ze flink uitgeperst te hebben.

Op 13 april lieten twee wijkleiders een gepeperd artikel verschijnen in een volksdagblad van grote oplage „Oog”, hem schilderend als een anachronistisch cowboy-figuur, die zelfs met revolver de familie Vasquez bedreigd had. Daar mijn naam met foto ernaast in het dagblad vermeld werd, kreeg ik bezoek van een inspecteur van de P.I.P. (= BOB) die weer vroeg of ik bewijzen had; weer zei ik dat ik het eens was met die beweringen omdat iedereen ze sedert jaren herhaalt. En daarbij bleef het.

En de strijd gaat verder... Spijtig dat de mensen zo verdeeld zijn. Ze werden zo dikwijls bedrogen dat ze achterdochtig werden; velen denken dat de zaak toch verloren is, er zijn veel ruzies onder geburen in die steegjes; en omwille van de vrees voor de machtige eigenaar hebben de mensen elkaar nooit verdedigd.

Toch hopen wij op hoog niveau oplossing te bekomen.

Als pastoor op een volkswijk is het normaal dat ik dichtbij betrokken ben in die problemen en partij kies voor de zwaksten. Het is een vorm van apostolaat, in de lijn van de eerste Latijns Amerikaanse Bisschoppen-conferentie in Medellin in 1968, waar men stelde dat de VERLOSSING in kristelijke zin de GEHELE MENS en ook de maatschappij betreft, en dus ook de BEVRIJDING van de collectieve zonde die de sociale verdrukking insluit.

Onze zondagpredikaties handelen dan ook vaak over dergelijke problemen op lokaal en nationaal vlak. Sedert anderhalf jaar prediken wij in dialoogvorm: meestal kiezen wij één bijbeltekst per zondag, schrijven de voornaamste zin op een groot bord vooraan in de kerk; aan de hand van een paar eenvoudige vragen ontwikkelen wij het thema. Soms slaagt dat zeer goed, drie, vier, soms acht tot tien mensen antwoorden: de predikant resumeert wat men zegt zodat iedereen kan volgen. Met die methode leren de mensen nadenken, en in het algemeen zijn ze aandachtiger gedurende het sermoen, ook al geven ze geen mening te kennen.

Met Kerstmis plaatsten wij een eenvoudige kribbe, tegen een grote achtergrond van foto's die allerlei aspecten van de menselijke problematiek belichtten, en twee teksten in groot formaat: Lucas 4, 18 over de zending van Kristus en Johannes 2, 29 over de rechtvaardigheid.

Met de Goede Week plaatsten wij een kruisweg, die het lijden van Kristus in verband stelt met hetgeen de mens lijdt heden ten dage.

En zo tracht ik hier, in deze volkswijk, pastoor te zijn. Een andere keer vertel ik wel wat meer.

Ik ben u allen dankbaar voor uw vriendschap en genegenheid en reken ook op uw gebed voor mijzelf en mijn parochianen.

Joris Deleye
San Felipe, 1050
Lima 34
PERU

*H. Vyncke, D.M.
ap. m.*

Ratte Vyncke

In zijn boek „Twintig Vlaamsche Koppen ” laat onze oud-leerling en oud-leraar Hugo Verriest (1) inderdaad twintig Vlaamse voormannen defileren die hij als een bioloog met de scherpste van een mes gaat ontleden. Eén van de merkwaardigste bijdragen in dit boek is wel zijn monografie over Amaat Vyncke, een van zijn oud-leerlingen, een van zijn medewerkers, een van zijn intiemste vrienden.

Om meer dan één reden is Amaat Vyncke in de loop van zijn korte leven (2) voor het Klein Seminarie van Roeselare een vlag en een symbool geworden.

Eerst en vooral was hij na zijn zoeaventijd in Rome en omstreken (1867-1869) de held bij zijn medestudenten. Hij was ook de man die het studentenzoeaveenkorps, dat reeds in 1867 door Camille D'HONDT gesticht werd, volledig uitbouwde en er drie jaar lang de onvermoeide leider van was.

Op het tweede plan was hij de Vlaamse voorvechter. Dit werd hij in de retorica 1870-71 onder leiding van Hugo Verriest (3). Samen met Zeger Maelfait (4) zou hij later, na zijn wijsbegeerte te Roeselare, te Brugge op 't Groot Seminarie in 1874 „De Almanak voor de Leerende Jeugd van Vlaanderen ” stichten, en het jaar daarop de „Vlaamsche Vlagge ”.

De sterke kristelijke overtuiging die hij te Roeselare had opgedaan evenals die Vlaamse strijdbaarheid bracht hij in praktijk als onderpastoor in het toenmalig liberale Dudzele. En last but not least was hij één van de eerste oud-leerlingen die er naar Afrika op uittrok om zo, naast de Engelse en Amerikaanse missietraditie die er in 't Klein Seminarie reeds bestond, een lange en rijke Afrikaanse missietraditie te beginnen, die ons instituut heinde en verre zou bekendmaken. Om deze feiten is hij inderdaad een vlag en een symbool geworden, maar dan niet alleen voor de bewoners van het Klein Seminarie alleen, maar ook voor het Vlaamse volk tot ver buiten de provinciegrenzen.

Amaat Vyncke werd te Zedelgem geboren op 12 februari 1850 uit een goedgekende en gegoede kosterfamilie die reeds generaties ver dit ambt op de parochie waarnam. Hij was een kind uit een gezin van tien waarvan er drie vroegtijdig stierven.

Al spoedig was Amaat samen met zijn broers Honoré en René één van de „haantjes ” van het dorp. Allerhande gezonde fratsen werden er uitgehaald en als het baasje tien jaar geworden was dacht vader August Vyncke dat de tijd geko-

(1) Hugo Verriest : Twintig Vlaamsche Koppen. Deel I + II 2° uitgave, Roeselare 1903.

(2) Amaat Vyncke : ° Te Zedelgem den 12en februari 1850 ; † te Kibanga aan het Tanganikameer, den 17en oktober 1888.

(3) Hugo Verriest : ° Te Deerlijk den 26 november 1840. Leraar aan het Klein Seminarie te Roeselare van 26 september 1867 tot 25 augustus 1877. † Ingooi-gem den 27 oktober 1922.

(4) Zeger Maelfait : ° Te Roeselare 19 februari 1850. Medestudent van Amaat Vyncke reeds van in 1860-1861. In filosofie te Roeselare in 1869-70, dus in 't jaar dat A. Vyncke terugkomt van zijn zoeavendienst en zijn poëties begint. Stichtten samen in 1874 de „Almanak ” en in 1875 „De Vlaamsche Vlagge ”. † Roeselare 30 augustus 1913. Zie ook M. De Bruyne : Zeger Maelfait ; Nationaal Biografisch Woordenboek, deel III, 1968, 527-530.

men was om „Meetje ” in een strenge school te steken om hem manieren en wetenschap te leren. De keuze viel op het Klein Seminarie van Roeselare waar Gustje Vyncke zelf gestudeerd had voor onderwijzer. (5)

Daar zou Amaat terecht komen in de lagere afdeling, het toenmalige „Institut Saint Michel ” (6)

Emiel Demonie (7) schrijft over deze eerste jaren in een voorwoord bij het verschijnen van enkele missiebriefven van Amaat Vyncke.

„Of ze daar ruzie hadden met die kwâ perte ! 'k Belove het u ! Geene boosheid en lag er in dat herte, hoegenaamd geene, maar 't was al speelziekte, jongensleegheid, en, zoo men zegt, kinderlijke deugnietierij. 't Roerde al aan den knape dat er aan was, en 't venijn straalde uit zijne ogen, evenals later, in die kleene gestalte — hij is maar een kleene gebleven — de oogen straalden en glarieden in zijn aangezichte.
't Scheen dat hij te Rousselare niet en ging kunnen houden, de schoolregelen, 't waren nauwe. ” (8)

Toch zou Amaat zich niettegenstaande de strenge regels en tucht daar thuis voelen. Hij was vatbaar voor alles wat de studie niet aanging. De leraars hadden meer last met hem dan hij met de leraars en de reglementen. In de palmares van het schooljaar 1860-61 tot en met 1864-65 vinden wij de naam A. Vyncke nergens terug onder de rubriek „Conduite et Application ”. De meeste leraars waren het eens dat men met Vyncke niet veel kon aanvangen en van hogerhand werd aan vader Vyncke gesuggereerd dat het wel goed zou zijn eens van kollege te veranderen omdat men die lastige student wilde kwijt zijn.

Daarom werd Amaat voor het schooljaar 1865-66 overgeplaatst naar het St. Aloysiuscollege te Menen. Daar deed hij zijn 4e en ook zijn 3e latijnse. Ook daar wijst de rubriek „Conduite et Application ” twee jaar naeen geen Vyncke aan. (9) Ook daar trekt de studie hem weinig aan. Wat zal er van Amaat Vyncke geworden ?

De tijd echter brengt een oplossing. Reeds verscheidene jaren werd er een beroep gedaan op jonge recruten voor het Pauselijk Zeeavenleger dat de pauselijke staten moest verdedigen tegen de annexatieplannen van Victor Emmanuel II en Garibaldi, die Italië volledig één wilden en dit met als hoofdstad Rome.

Welke redenen Amaat Vyncke aangezet hebben om als 17-jarige op te trekken zal wel nooit juist geweten zijn. Wel zal een tikkeltje katholieke overtuiging

(5) De normaalschool te Roeselare ontstond er in 1838 en bleef er tot 1846 waarna ze verhuisde naar Torhout.

(6) Zie de reeks palmares in het Archief van het Klein Seminarie. Institut Saint Michel : genoemd naar de patroon van Roeselare en naar de toen enige parochie Sint Michiel.

(7) Emiel Demonie : ° Roeselare 25 juli 1846. Priester gewijd in 1869 ; leraar der 4e latijnse en later van Poësis in het Klein Seminarie te Roeselare. Had er Albrecht Rodenbach als leerling. † Te Brugge 3 januari 1890.

(8) Emiel Demonie : Voorwoord in Missielevens in Afrika 1927, blz. 5.

(9) Zie de reeks palmares in het archief van het Sint Aloysiuscollege te Menen. Tevens betuigen wij hier onze beste dank aan Z.E.H. A. Declercq, directeur van voornoemd college.

gepaard gegaan zijn met wat avonturisme en een heilige verontwaardiging over het feit dat een man als Pius IX° zichzelf niet kon verdedigen tegen de sluwe praktijken van zijn tegenstrevers.

In elk geval tekent Amaat Vyncke op 19 november 1867 zijn „feuille d'enrôlement”. (10) Hij vertrekt uit Kortrijk langs Gent, Brussel, Parijs, Marseille naar Civita Vecchia en Rome. Daar blijft hij twee volle jaren en leeft er het wel en wee van de zoeaven mee zonder echter ooit te moeten vechten tegen de troepen van Victor Emmanuel II of van Garibaldi. Uit deze tijd zijn er 31 brieven bewaard van de jonge zoeaaf Vyncke die hij schreef aan zijn ouders, broeders en zusters, en aan andere familieleden. (10b) Zij vertellen ons over de toestand in Italië, over de organisatie van het zoeavenleger, over de geest waarin het risorgimento plaats had, over de natuur, de monumenten, de kameraadschap en duizend dingen meer.

Einde 1869, nadat het 1° Vaticaans Concilie op 8 december begonnen was komt hij, na herhaaldelijk de ouderlijke toestemming om bij te tekenen gevraagd te hebben en deze uiteindelijk geweigerd te zijn, naar Zedelgem terug, om dan begin januari 1870 bij het begin van het 2° trimester zijn poësis aan het Klein Seminarie te beginnen.

Opnieuw komen de studies slechts op de tweede plaats. Zijn belangstelling gaat eerst en vooral naar het studentenzoeavenkorps dat zoals reeds hoger vermeld, in 1867 reeds gesticht werd door Camille D'Hondt (11) maar een uitbouwer, een organisator nodig had.

De archieven beginnen in 1870. Hij is het die in dit jaar als commandant een strenge boekhouding bevolen heeft met verslagen over de finances, over vergaderingen, over spiegelgevechten, over de bezittingen van uniformen en oorlogsmateriaal,... over plechtige feesten en ontvangsten.

Als wij die inventaris bekijken van het materiaal dat toebehoorde aan het zoeavenkorps toen Vyncke commandant werd, en deze vergelijken met zijn inventaris als hij op 't einde van filosofie Roeselare verlaat, dan moeten wij toegeven dat hij „mirakels” heeft gedaan gedurende de nog geen drie jaar van zijn leiderschap. (12)

Ondertussen, toen hij zijn retorica deed, was hij in de greep geraakt van Hugo Verriest die al vlug gezien had dat er met die jonge idealist wat aan te vangen was en die in hem dan ook de eerste zaadjes liet kiemen van de Vlaamse bewustwording. Deze zaadjes, gestrooid door Verriest hebben bij Vyncke diepe wortel geschoten en hebben honderdvoudig vrucht voortgebracht. Het waren vruchten die later te Brugge en daarna te Dudzele zouden openbloeien bij het stichten van de „Almanak voor de Leerende Jeugd van Vlaanderen”, bij het

(10) Dit stuk wordt bewaard in het „Koninklijk Museum van het Leger en van Krijgsgeschiedenis”, Jubelpark - Brussel.

(10b) Deze brieven bevinden zich in het persoonlijk archief van Amaat Vyncke-Cleuren, Distelstraat 48, Gent.

Zopas verschenen voor de eerste keer deze brieven globaal en grondig commentarieerd door Lode Monbaliu, als bronnenmateriaal. Ze verschenen in Rollariensia V, het jaarboek van het geschied- en oudheidkundig genootschap van Roeselare en ommeland. Te verkrijgen bij onze oud-leerling Michiel De Bruyne, Hugo Verriestlaan 31, Rumbek.

(11) Archief Klein Seminarie, Roeselare; Schrift „Régistres du Capitaine”.

(12) Idem.

stichten van „De Vlaamsche Vlagge”, bij het stichten van „de Westvlaamsche Gebroeders”, bij de vergaderingen „Onder de Groene Tente” (13), bij zijn culturele manifestaties die hij later als onderpastoor zou inrichten. Zijn Vlaamse overtuiging zou hem blijven sieren tot in Kibanga, in het verre Afrika. Na Roesselare verlaten te hebben en in het grootseminarie van Brugge beland te zijn, stichtte hij in „den duik” de voornoemde „Almanak” en de eveneens reeds geciteerde „Vlaamsche Vlagge”. Hij bleef in briefwisseling met Hugo Verriest en Guido Gezelle. Hij bleef er niettegenstaande het strenge seminaristenleven de „kluchtigaard” die het eentonige leven af en toe wat opvrolijkte met gedurfde fratsen. Indien ze zouden kunnen spreken, wat zouden de seminarieboomgaard, beiaard en kerktoeren ons vertellen?

Na 4 jaar ernstige cursussen gevolgd te hebben werd hij te Brugge op 10 juni 1876 priester gewijd. Daags daarop had in de seminariekerk zijn Plechtige H. Eremis plaats waarop een groot aantal oud-zoeaven aanwezig waren. Een ander oud-leerling en oud-leraar, Guido Gezelle (14) had voor deze gelegenheid volgend gedicht gemaakt:

Sint Pieter, op 't lest avondmaal
Met hand aan 't zweerd geslagen
zei: „Meester, moet de macht van 't staal
niet schermen voor uw dagen?”
En: „zal des degens scherp onthaal
dit krijgsvolk niet verjagen?”
Zei: „Neen” des Meesters liefdestaal,
„'k zal kroone en kruis verdragen
Steek weêr op scêe; aan 't oorlogstaal
En moet ge ooit hulpe vragen?
Wordt menschenmeesters, altemaal
Geen menschenmoorders. Dragen
Veel liever zult gij rampe en kwaal
En zonde, zonder klagen.
Staat op! 't Is gang! Het Kruis! Geen staal;
Dat zou den treed vertragen
Van 's Vredenkoningzegenpraal
op 's werelds wreedste lagen.
Wordt priesters! En uw tongentaal
Zij 't zweerd, op wellekes slagen
Ooit weêrstand zullen wagen.” (15)

Voor Amaat begint nu een nieuwe periode. Na enkele weken hulppastoor te Wulpen en te Adinkerke te zijn geweest, komt hij op 11 oktober 1876 te Dudzele aan. Dit schilderachtig dorp in 't Blonde Noorden (16) was in deze jaren zeer

(13) Vergaderingen van toenmalige Vlaamse voormannen onder de bomen van een of ander tuin, o.a. die van de onderpastorie te Dudzele.

(14) ° Te Brugge 1 mei 1830. Was student aan het Klein Seminarie te Roesselare van 1846 tot 1850 en was er tevens leraar van 1854 tot 1860.

† Te Brugge 27 november 1899.

(15) Op keerzijde van het gedachtenisprentje van zijn „Eremis” in archief van Richard Monbaliu uit Dudzele.

(16) Streek tussen Brugge en de Noordzee.

sterk liberaal geworden en werd geregeerd door mensen die men in die tijd „geuzen” noemde. De oude en wijze Pastoor Crombez (17) was ziekelijk geworden en kon een jonge vurige onderpastoor goed gebruiken.

Hier lag er een werkterrein open waar Amaat Vyncke zijn ongebreidelde werkracht zou kunnen ontplooiën.

Hij was een voorbeeldig priester die zijn gelovigen voorging en hen stichtte door zijn offergezindheid en door zijn priesterhart voor de jeugd.

Hij was de sociale voorman die het opnam voor de armen, de weduwen en de wezen en die fondsen voor hen wist te verzamelen door allerlei feesten in te richten. Hij was ook de culturele voorman die het „Genootschap van Sint Franciscus” herstichtte en het Muziekkorps „De Fanfarengilde der Xaverianen” oprichtte.

Hij was ook de volksgeliefde onderpastoor die door ontspanningsgelegenheden te scheppen de mensen rond zich wist te scharen. Dit zien wij in het stichten van de „Gaaiboldersmaatschappij der Noordsche Kerels”. Hij wist ook van die volksgeliefdheid gebruik te maken om de mensen samen met hem te doen vechten tegen de voornoemde geuzen.

Inderdaad, toen de nieuwe schoolwet van 1879 een schoolstrijd in het leven riep was Amaat Vyncke de nieuwe wet reeds voor door samen met zijn mensen twee katholieke scholen te hebben gebouwd, namelijk de Sint-Gregorisschool en de Sint-Lenaartsschool. Tussen al deze activiteiten door bleef Vyncke de bezieler van „De Vlaamsche Vlagge”; bleef hij voormannen als Guido Gezelle, Albrecht Rodenbach en Pol de Mont ontvangen; bleef hij in briefwisseling met Alfons Van Hee, de stichter van het „Manneke uit de Mane”, met Julius De Vos, met Hugo Verriest en zovele anderen; bleef hij naar zoeavenbijeenkomsten gaan of zoeaven ontvangen in „De Zoeten Inval” zoals zijn onderpastorij toen genoemd werd.

Amaat Vyncke was te Dudzele gelukkig, doch zijn werkterrein was nog te eng en toen Mgr. Lavigerie (18) zijn wekroep tegen de slavenhandel in Afrika over de westerse wereld liet weerklinken en ook oud-zoeaven vroeg om de eerste zendelingen met de wapens te beschermen tegen de slavenhandelaars en tegen de wilde dieren, schoot de oud-zoeaaf, de oude vechter, weer wakker en na wat getwijfel, besloot hij toe te treden tot de nieuwe congregatie der Witte Paters van Afrika.

Begin 1881 deed de Dudzeelse onderpastoor nog een lange „schooireis” door Nederland en op 8 juli 1881 neemt hij te Zedelgem afscheid van vader en moeder en van gans de familie en vertrekt hij langs Kortrijk, Parijs, St. Laurent d'Olt naar Marseille waar hij het schip neemt naar Algiers. Daar dichtbij lag Maison Carrée of „Vierkanthuis”, het noviciaat der Witte Paters.

Na een jaar noviciaat was Vyncke klaar om te vertrekken doch de „karavaan” kon niet doorgaan. Ze werd van hogerhand uitgesteld.

Zo kwam Amaat terug naar Rijsel waar hij enkele maanden moest helpen bij het oprichten van een apostolische school voor de vrijgekochte negerslaafjes. Van deze gelegenheid maakte hij gebruik om af en toe naar Zedelgem, Dudzele...

(17) Felix Crombez: ° Hooglede 23 maart 1824; † Dudzele 5 jan. 1869.

(18) Lavigerie Charles kardinaal: ° Te Huire (bij Bayonne) 31 oktober 1825; † Algiers 25 november 1892.

Brugge..., Antwerpen te komen. Ook volgde hij in die tijd cursussen in de medicijnen aan de universiteit te Rijsel, waar hij in priesterkleed niet binnenmocht maar met „piet en buis” toch de lessen volgde.

In het voorjaar 1883 vertrok hij terug naar Algiers en op 23 april meerde de „Patna”, een driemaster en stomer, af en stevende door de Middellandse Zee en het Suezkanaal naar Aden. Van Aden ging de reis naar Zanzibar en van Zanzibar per karavaan met ezels en negerdragers over land naar Kibanga. Alle mogelijke gevaren waren zijn deel geweest. Gans de reis met prachtige beschrijvingen van zijn hand werden gepubliceerd in „Brieven van een Vlaamschen Missionaris” (19). Deze brieven zijn een parel van geschiedschrijving en zijn enige documenten uit die tijd die ons in 't Nederlands deze heldentijd van de eerste pioniers weer levend te maken, daar waar alle andere dergelijke lectuur in de taal van Molière werd geschreven. Nog maar pas aangekomen te Kibanga, ging hij reeds aan het werk. Hij was er priester, leraar, architect en aannemer, sub-regent en dokter, horlogemaker en boer, fotograaf en jeugdleider, kortom alle mogelijke beroepen heeft hij daar uitgeoefend. Daarbij was hij een verwoed jager en een onverschrokken vechter die meermaals optrok tegen de alles verwoestende en inbrandstekende Araabse slavenhandelaars, die de schoonste en de meest atletische jongelingen kwamen roven om ze dan op de slavenmarkt te verkopen. Hij was de man die voor het eerst de pokken zette in Centraal Afrika, in een streek waar jaarlijks honderden, jazelfs duizenden mensen door deze vreselijke ziekte werden weggemaaid. Hij „speelde” dokter doch zou zelf sterk de zware koorts ondergaan die verwekt werden door het zich terugtrekkende Tanganikameer. De giftige dampen die opstegen uit het overblijvend moeras heeft de dood van vele pioniers voor zich opgeëist. Ook Amaat Vyncke had aanvallen gehad van „de kraaie” die een moeraskoorts was, gelijkend op de „noordse stier” die vóór het graven van de afleidingskanalen te Dudzele menig mens neervelde. Op 26 februari 1886, dus twee en een half jaar vóór zijn dood, schrijft hij aan zijn ouders, broers en zusters.

„... Per naasten hoop ik meer vrije tijd te vinden, ik ben alsdan overlast en overlaân, en 't geene mij dobbel arbeid kost, dat is dat ik somtijds wat moet rusten of stilstand houden, uit voorzichtigheid voor de leverziekte die alhier de mode wordt onder ons...” (20)

Op 28 september 1888 kreeg Amaat een nieuwe aanval aan de lever en de nooit rustende Vyncke lag nu aan zijn bed gekluisterd. Niets wees erop dat hij zou sterven, doch op 17 oktober stierf hij in de armen van de Pater Provicaris, zijn laatste woorden murmelend „O, zeker, ik bemin vurig den goeden God.”

Het ongedurig hart van Amaat Vyncke lag nu stil. Het had vlug, hard en geweldig geklopt voor zoveel schone dingen die voor een buitenstaander misschien onverantwoord of naïef kunnen schijnen. Vynckes grootheid ligt hierin dat hij geloofde in een zaak en ervoor op de barrikaden stond. Daarom trok hij naar Rome om vol overgave te vechten tegen de garibaldisten.

(19) „Brieven van een Vlaamschen Missionaris” verzorgd door Kan. Muyldermans, uitgegeven door Jules De Meester te Rousselare 1898. Drie delen.

(20) Amaat Vyncke: Brieven van een Vlaamschen Missionaris. Verzorgd door Kan. Muyldermans. Uitgegeven door J. De Meester, Rousselare, 1898. Deel III, blz. 63.

Daarom stond hij op de voorste linies toen het Vlaams begon te vechten voor bestaansrecht in ons Klein Seminarie en de andere colleges van West-Vlaanderen. Daarom stichtte hij samen met Zeger Maelfait de „Vlaamsche Vlagge”. Daarom vocht hij samen en onder zijn leiding met de eenvoudige Noorderse mensen uit Dudzele tegen de geuzen. Daarom ook trok hij, zich totaal gevend voor Christus' Rijk, naar Kibōnga - Tanganika waar hij in het toen uiterste hoekje van de wereld, Christus bracht, de naaste hielp, en Vyncke bleef.

Wij zijn fier zo'n oud-leerling te hebben, oud-leerlingen die onze vrienden geworden zijn en wij beamen samen met G. Gezelle. (21)

Gij zijt de vriend van God, die ouders, vrienden, magen,
die land en lieden, om Gods arme Zwarten, liet
in 't Africaansche veld. Wie zouder u beklagen,
die u, voor zulk een zaak, zoo vroeg gestorven ziet ?

Gij zijt de vriend van God, nu meest nog, nu de vrede,
de rustdag u alreë verschenen is. Voortaan
geen lijden meer, geen angst, geen ongewissigheden
van hangen tusschen lijf en dood meer uit te staan.

Gij zijt de vriend van God, gekozen tussen honderd-
en duizenden, om Hem een boodschap hooge en groot
te dragen, verre weg naar 't erfelijk afgezonderd,
naar 't weggeworpen kind, in 't zwarte land der dood.

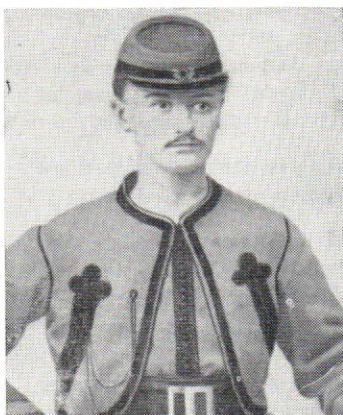
Gij zijt de vriend van God ; Hij sprak, en gij, ge hoordet
ge greept het vendel aan, als minnebode, en gingt,
tot waar gij 't zwart geweld met levend licht doorboordet
eilaas ! dat op uw graf, uw heerlijk graf nu blinkt !

Vaar wel, o vriend van God ; o onze vriend ; genegen
waart gij ons Vlaamsche Volk, maar God was u veel meer,
veel weerder als uw land, uwe tale en al : Gods zegen
zij ons door u, AMEET, verworven bij den Heer !

GUIDO GEZELLE (21)

Lode Monbaliu

(21) Dit gelegenheidsgedicht van G. Gezelle staat op het „bidprentje” van Amaat Vyncke, en bevindt zich in het archief van R. Monbaliu te Dudzele.

Voor Uw Kerst- en Nieuwjaarsgeschenk aan onze Westvlaamse missionarissen, waaronder veel oud-leerlingen : teken in op het boek « Ratte Vyncke », geschreven door onze leraar E.H. L. Monbaliu.

Deze boeiende biografie over Amaat Vyncke, de kwajongen, de zouaaf, onze oud-leerling, de blauwvoeter, onderpastoor en missionaris, zal ongeveer 300 bladzijden tellen en door een 34 foto's en documenten verlucht zijn. Het werk zal in het voorjaar 1974 verschijnen onder de hoge bescherming van Mgr De Smedt, bisschop van Brugge, en van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, gouverneur van West-Vlaanderen. Minister Renaat Van Elslande, oudleerling en oudzoeaven-commandant, verzorgt het voorwoord.

Uw naam wordt achteraan in het boek bij de voorintekenaars vermeld, ofwel in de lijst van het « Beschermcomité » opgenomen.

Alle winsten gaan integraal naar het missiewerk van onze Westvlaamse missionarissen.

De voorintekenaars voldoen door 300 F. te storten op postgiro nr. 6926 06 van de Heer Hans Decroos, Ieperstraat 133, 8800 Roeselare.

Voor personen, firma's scholen en organisaties die, benevens in te schrijven op het boek, ook willen vermeld worden bij het « Beschermcomité », volstaat het minstens 1.000 F. te storten op hetzelfde gironummer.

In naam van onze missionarissen, onze beste dank.

Onze ontmoetingsdag '73

opnieuw een groot succes...

De vijfde uitgave van de jaarlijkse ontmoetingsdag op 11 november verliep dit jaar onder de strelende stralen van een freel herfstzonnetje dat de „gesneuvelden" bladeren langsheen de stoepboorden van de lanen en onder hagen en heggen in goudgele tinten toverde en aldus de natuur in een dartel herfstpakje wurmde.

Dit herfstbeeld capteerden de talrijk opgekomen oud-leerlingen toen zij de vertrouwde zwarte poort in de Zuidstraat binnenzwenkten. Eenmaal die gekende inrijpoort voorbij voelden zij zich snel weer thuis zelfs al hebben de traditionele graspleinen thans plaats dienen te ruimen als parking voor de „plaatssloep" zoals men de auto gerust mag betitelen.

Even toch hadden de organisatoren in de voorafgaande week met een bang hart de brandstofbesparende maatregelen van de regering afgewacht, maar tot hun grote opluchting bleek de autoloze zondag één week verdaagd te zullen worden.

De bijeenkomst ving aan om 11.00 u. met een Eucharistieviering in de kerk van het Klein Seminarie, opgedragen door E.H. R. Ostyn, bijgestaan door twee van zijn oud-klasvrienden, allemaal van de jubilerende klas, uitgangsjaar 1948.

Tijdens het „In Memoriam" voor alle overleden oud-leerlingen en -leraars kregen wij o.a. een bandopname te horen met de gekende basstem van wijlen Antoon Vander Plaetse, oud-leraar, die op een weergaloze manier zijn „Dies Irae" voordroeg, en die begin dit jaar (8 febr.) overleed.

Het binnenschip van de kerk zag er eerder koel en gehavend uit. Alle vertrouwde schilderijen en kruiswegbeelden waren weggenomen. Alles wees er op dat het interieur binnenkort een grondige verbouwing zou krijgen.

Dit alles nam niet weg dat de mis geen herinneringen oproep aan de voorbije studententijd, integendeel. De dienst verliep gedeeltelijk in de oude stijl, een mini-weergave van wat de godsdienstige plechtigheden van „toen" geweest waren. Velen struikelden nu echter over een paar Latijnse woorden uit de Gregoriaanse gezangen terwijl deze vroeger geheel „slipvrij" uit hun mond vloeiden.

E.H. R. Ostyn die de kanselrede uitsprak, bracht heel speciaal die tijd van „toen" in herinnering. Hij voelde zich als de Superior van in zijn tijd toen deze zich 's zondags tijdens de plechtige hoogmis vanop de kansel tot zijn studenten richtte. De studenten van „toen" kregen immers heel wat godsdienstige plechtigheden te verwerken op een zondag: de mis, de vespers en lof, allemaal „evenementen" die nu weggefallen zijn, daar de internen de zondag niet meer doorbrengen op het instituut. „Die geest en die sfeer is nu volkomen verdwenen", aldus de gastredenaar.

Na de dankmis sjoepde het drukpratende gezelschap druppelsgewijs de feestzaal van het Klein Seminarie binnen waar de Oud-leerlingenbond de feestvierders een heildronk aanbood.

Alhoewel de opkomst niet zo talrijk was als het vorig jaar — dat de feestviering nu plaats greep op een zondagvoormiddag en niet meer op een zaterdagavond zal daar wel de basisoorzaak van geweest zijn — toch laaide het enthousiasme van elkaar-terug-ziende oud-klasvrienden niet minder hard op, integendeel. Weer werden onnoemelijke „heiltikken” op elkaars weerzien uitgebracht en vooral bij de oudere generatie werd de klaskring steeds maar wijder. Wij vonden het alleen maar jammer dat de jongeren — in het bijzonder deze van de Moderne Humaniora — zo weinig talrijk opgekomen waren. Zij hebben volkomen ongelijk gehad.

Tussen de heildronken door verwelkomde E.H. A. Modde, Superior, alle oud-leerlingen met hun echtgenotes of verloofdes. In zijn gelegenheidstoespraak penseelde hij een portret van het Klein Seminarie van nu vergeleken met dit van vele jaren terug.

„Er is”, aldus de spreker, „een evolutie gebeurd op twintig jaar tijd: in 1953 telde de schoolbevolking 1087 ll.; in 1963: 1594 en in 1973: 1812 ll. Bovendien daalde de klasnorm van 50 tot 30 ll. per klas. Dit alles bracht mee dat er meer infrastructuur nodig was om de leerlingen te „herbergen”. Zo werd de kapel van de Moderne (de vroegere kapel van filosofie) omgebouwd tot zes en de kapel van de Voorbereidende en de Landbouw tot 5 klassen”.

„Ook in de samenstelling van de humaniorabevolking is er een wijziging ingetreden. Zo telt de Moderne Humaniora in 1973 600 ll. tegenover de Oude Humaniora 335 ll. In 1953 waren die cijfers resp. 140 en 400.” Van een ommekeer gesproken!

„De „Grieken” vertegenwoordigen op dit ogenblik een heel kleine minderheid. Op 136 laatstejaars van beide Humaniora's volgen slechts 13 leerlingen de Griekse studierichting. Dit is een teken des tijds”, aldus de Superior, „maar als dit gunstig is of niet, daar wens ik nu niet op in te gaan”.

„Er is niet alleen een evolutie in de sfeer van het college; er is ook een evolutie in het Vlaams denken: er is daar een Europese gedachte bijgekomen; er is ook een evolutie in het kerkelijke denken. Kortom er is in alles een evolutie waar te nemen.”

Hij nam afscheid in de hoop dat de ontmoetingsdag voor iedere deelnemer een verrijkende dag zou zijn en dat iedereen deze dag als mens „blij en rustig” zou kunnen meemaken in die sfeer waarin men een heel flink stuk van zijn leven had opgebouwd.

Omstreeks 12.45 uur werd dan koers gezet naar het Park Rodenbach waar ruim 260 feestvierders aan de feestdis aanzaten. Wie niet deelnam aan de feestmaaltijd — enkelen betitelden hen als de „echte alcoholiekers” — werden bij het afscheid bedacht met een kunstgravure van het Klein Seminarie als blijvend aandenken aan deze dag.

In het Park zelf werden de vele verhaaltjes en belevenissen van „in onze tijd” weer opgedist. Wellicht zagen sommigen elkaar nooit meer terug sedert ze het college verlieten en hadden aldus enorm veel te vertellen. Anderen waren heel verheugd nog eens samen te zijn in het bijzijn van hun vroegere klastitularis. Het was echter jammer dat er niet meer oud-leraars op het feest vertegenwoordigd waren.

Na de eerste gang verwelkomde de Voorzitter van de Oud-leerlingenbond de Heer L. Deburghgraeve, alle feestvierders en dankte hen voor hun ruime opkomst. Hij bracht hulde aan allen die deze bijeenkomst mogelijk maakten. Tenslotte wenste hij allen een vreugdevolle en onvergetelijke namiddag toe.

Als intermezzo tussen de gangen in las Dr. Lieven Spyckerelle (Rhetorica 1939) voor uit „t Manneke uit de Mane", de Volksalmanak voor Vlaanderen. De volksspreuken en de moppen vielen blijkbaar bij de toehoorders in goede aarde want iedereen luisterde zeer aandachtig en lachte opgewekt bij iedere knotsgekke mop. Wellicht kende de verkoop van de „almanak" een nog nooit gekend succes want praktisch alle ter plaatse beschikbare exemplaren gingen als warme broodjes van de hand. De aanwezige leden van „het berek" van „het Manneke uit de Mane" met Dr. Lieven Spyckerelle aan het hoofd, als Voorzitter van „het berek", zullen geglunderd hebben toen ze dit zagen.

Daarmee was de moppenwagen voor goed aan het rollen gebracht en aan de vele feesttafels werden er nog vele moppen getapt, werd er gelolbroekt en gelachen.

Ook nam E.H. R. Stock, ere-hoofdinspecteur van het Katholiek Middelbaar Onderwijs en oud-leraar het woord en richtte zich tot zijn vele oud-leerlingen als volgt : „Het is niet mijn gewoonte het woord te nemen maar ik werd van alle kanten door mijn vele oud-leerlingen — die hier zo talrijk aanwezig zijn — opgestoot dit te doen."

Kortom, overal heerste terug die oude, gezellige, vriendschappelijke sfeer die tot stand komt en groeit waar oud-leerlingen elkaar terugvinden na vele jaren scheiding. Oude herinneringen werden weer opgediept, vroegere vriendschappen werden weer opgefrist en nieuwe vriendschapsbanden gesmeed. Ook de echtgenotes of de verloofden voelden zich ras thuis onder de vroegere klasvrienden van hun echtgenoot of verloofde. Zij konden eindelijk eens kennis maken met diegene van wie ze reeds zoveel hadden horen vertellen. Op die wijze droeg de ontmoetingsdag van 11 november er toe bij dat iedereen één werd door de herinneringen aan de vroegere collegetijd.

Het was al ruim half zeven toen wij het Park Rodenbach verlieten en nog waren er vele oud-leerlingen druk aan het keuvelen tussen pot en pint. Het afscheid viel blijkbaar zwaar uit na die vele jaren scheiding.

Op eenieders gezicht kon men de tevredenheid aflezen. Het waren niet die vreemde mensen die men op de andere dagen van het jaar ontmoet. Het waren mensen die zich niet meer als vreemden gedroegen tegenover elkaar. Ze voelden zich ergens familie van elkaar, steunend op een gemeenschappelijk verleden : de zes- of zevenjarige collegetijd waarin zij tenslotte een flink gedeelte van hun leven doorbrachten en opbouwden.

Het zoveelste ontmoetingsjaar was weer voorbij... Volgend jaar is er weer een ander, met... nieuwe feestvierders. Het Klein Seminarie zond zijn zonen uit maar ze komen altijd weer terug naar dat ouwe trouwe huis van „eertijds".

Erik Steen

Wij kregen dit wederwoord als reactie op het artikel van A. De Clerck. De redactie denkt met de publicatie ervan de beide standpunten aan bod te hebben laten komen.

Kort wederwoord

In de bijdrage „De keuze van een generatie” van A. De Clerck, verschenen in „Eertijds” van juni 1973, bladzijde 19 en volgende bladzijden, worden mijns inziens feiten geïnterpreteerd en meningen vooropgezet die niet door iedereen van mijn generatie — ik ben van de retorica 1938 — zullen worden beaamd. Enkele gebeurtenissen worden verzwegen en sommige toestanden geïdealiseerd.

Kanunnik Dubois werd in 1928 belast met de oprichting van de K.S.A. in het bisdom Brugge. Het was een fijne zet, de keus was goed omwille van zijn prestige van frontsoldaat, oorlogsinvalide, flamingant en nationalist. Hij bezat daarbij leidersgaven en was een talentvol redenaar. Zijn opdracht — hoewel nooit duidelijk en oprecht uitgesproken — was het bloeiende en radikaal Vlaamse A.K.V.S. fnuiken en vervangen door de K.S.A., een organisatie zuiver kerkelijk van doelstelling. Of de bisschoppen ook politieke bijbedoelingen hadden bij de oprichting van de K.A. en vooral van de K.S.A. kan alleen worden vermoed en is natuurlijk door niemand te bewijzen.

De methode die werd aangewend, zeer zeker op het Klein Seminarie, was eenvoudig genoeg. We waren nu eenmaal een kudde gedreven door pastores. Elan, spontaneïteit of een minimum van bewegingsvrijheid waren volkomen uit den boze. Gehoorzaamheid werd ons ingeprent, ingeoefend van 's morgens half zes tot 's avonds half negen. Lapidair kun je het uitdrukken: „door gehoorzaamheid naar volgzzaamheid”.

De dagen, weken en trimesters waren ingedeeld volgens een vaststaand onveranderlijk schema zo oud en beproefd als het Klein Seminarie zelf. Dat was het kader, de broeikast waarin de nieuwe beweging zou ontkiemen, groeien en openbloeien.

Het A.K.V.S. werd verboden. Lidmaatschap van het A.K.V.S. en na zijn teloorgang van het D.J.V. (Diets Jeugdverbond) werd gestraft met onmiddellijke wegzending. Wie betrapt werd op het lezen van de „Vlaamse Vlagge” of „Jong Dietsland” werd terstond als een outlaw geworpen in de tenebrae exteriores. Hij kon verhuizen naar een ander college, bij voorkeur naar dat van Ieper werd er gefluisterd.

Een abonnement op het K.S.A.-tijdschrift „Hernieuwen” was haast verplicht, alleszins zeer aan te raden. Dan viel je niet op of stond je niet onder de verdienking sympathie te koesteren voor dat vermaledijde A.K.V.S. Het was een vei-

lige belegging - hoewel voor velen een zware financiële aderlating, zoniet een echt débacle.

Aan K.S.A.-uniformen, studiekring, trimestriële K.A.-dag, goudwedag enz. kon ie evenmin ontkomen. Een enkele maal met overreding of zachte dwang, meestal met ijzeren hand, niet eens gestoken in een fluwelen handschoen, bereikte de Collegeoverheid haar doel. Enkele leraars, rari nantes, hielden zich op de vlakte, neutraal. Eén leraar is er ooit geweest, zijn durf grensde aan roekeloosheid, die in volle klas verkondigde dat we teveel tijd besteedden aan het lezen van „Hernieuwen”. Hij las het ook, zei hij... „in vijf minuten” - dan was het goed voor de prullenmand.

Sommige studenten hoorden thuis van ouders of oudere broers kritische geluiden - anderen beschikten tijdens de vakantie over subversieve lectuur: „Hoger Leven”, „Jong Dietsland” - namen deel aan de IJzerbedevaart. Op sommige plaatsen zetten onafhankelijke studentenbonden de oude A.K.V.S.-werking voort. Ze vergaderden tijdens de grote vakantie ergens in een parochiezaal met oogluikende goedkeuring van een of ander pastoor of onderpastoor.

Er was oppositie. In het college concentreerde zij zich in kleine — door surveillanten zo verafschuwde — groepjes. We spraken over Lodewijk Dosfel, Cyriel Verschaeve, over Vlaamse beweging en spotten soms ook wel met de K.S.A. We lazen, in het geheim, de pleitrede door Mr. Van Dieren gehouden op het Bormsproces. Er ontstond een vriendschap die nooit door de tijd zou worden aangetast, een overtuiging groeide die nooit zou veranderen, een vuur ging aan het branden dat nooit meer zou uitdoven.

Met verlangen zagen we het einde van de humaniora tegemoet. Dat we in een permanente staat van doodzonde leefden omdat we afweken van de richtlijnen van de bisschop, geloofden we natuurlijk nooit een seconde. Daarin waren we voorlopers van het Concilie.

In de bijdrage van A. De Clerck ontbreken de namen van de paters Callewaert en Stracke, van priester Spruytte, van Ernest Van Der Hallen, onze idolen. Wat die mensen dag en nacht heeft gegriefd was een Vlaams land, hopeloos vastgevroren en meedogenloos geïntegreerd in een Belgisch Staatsbestel, ondergeschikt, onvrij. Hun ideaal was een vroom en kristelijk volk dat zich onbekommerd volgens eigen Dietse aard kon uitleven. Ze waren onafhankelijk en genoegzaam helder van geest en nuchter van verstand om zich niet te laten bekoren door Sirenengezang. Dat sommigen zich zeer ver — al te ver — hebben begeven op de weg van de collaboratie is duidelijk genoeg. Wraakgevoelens tegenover een staat die het Vlaamse volk geen recht had laten wedervaren, wensdromen, naïviteit of wat ook, brachten hen dikwijls zover. Het waren harde, moeilijke, liefdeloze jaren en helderziendheid was nu eenmaal niet aan iedereen gegeven. Leeftijdgenoten herinneren zich misschien de slogan „Rome of Moskou”. Hij was vóór de oorlog het onderwerp van vele K.A.-volksvergaderingen en stond in koeien van letters op vele muren. Zonder in nutteloze polemiek te vervallen, want alles is lang voorbij, durf ik toch in alle openheid de vraag herhalen die soms gesteld wordt: „Hoevelen zijn door die campagne tot S.S. en Oostfront gekomen?”

Dr. M. Roelens

Turnen

Hij was me eigenlijk niet zo nabij. De leerlingen van de oude humaniora hadden maar weinig contact met deze van de moderne. Indien geen extrascholair banden deze twee sekties samenbrachten, bleven ze meestal vreemd voor elkaar. Maar ik kende hem wel, hij was niet onopvallend door de klassen van de andere sekte gelopen. Tot een vriendenrelatie was het echter nooit gekomen tussen ons beiden. Ik wist dat hij een bijzonder kwiek turner was en zijn vrije tijd zoveel mogelijk in de gymnastiekzaal doorbracht met enkele anderen die zijn entoesiasme deelden. Het verwonderde mij dan ook niet bijster veel toen hij op een avond het voorstel deed om met zijn kleine keurploeg op te treden op een showavond die onze retorikaklas gepland had en waarvoor na uren wikken en wegen de voor de hand liggende naam Reto Show uit de bus was gevallen. Ik zat met zijn voorstel een beetje verveeld, om twee redenen. Voor een binnenvoortoneel leek het op een neer-gehoepel iets te spektakulair, het zou vast afbreuk doen aan de intieme sfeer. Ten tweede, het was een Reto Show, en die naam spelde duidelijk de chauvinistische koppigheid om het met onze retorikaklas alléén te versieren.

Of dit nu al dan niet geldige redenen waren om het voorstel af te wijzen, bleef daar steeds het feit dat elke afwijzing een negatie is, en de afwijzing van een voorstel als het zijne de negatie van een zelfbevestiging. Het is dus onder geen enkele omstandigheid benijdenswaardig om zulke afwijzing mee te delen, ze krenkt.

Hij heeft het nochtans groothartig aanvaard, onmiddellijk zwichtend voor de verpletterende redelijkheid van de argumenten, de vernedering voorzichtig verbergend onder een zwijgende, zoveelzeggende glimlach. Ik zie dit tafereeltje nog voor mij, een druilerige novemberavond aan het station, in die zielige omgeving die een provinciestadje nalaat wanneer de filmzaal is leeggelopen en fatsoenlijke mensen zich naar huis gespoed hebben. Ik stond daar onhandig onder zijn duiven te schieten, en hij zei dat het goed was, dat het verstaanbaar was, dat het maar een voorstel was, en dat het tenslotte toch eigenlijk geen zo'n goed voorstel was. Ik beaamde onbehaaglijk. Want ik wist wat hem op dit moment wérkelijk bezielde. En toen hij zijn grijsgeruite jasje dichtknoopte, de kraag tegen de herfstkilte rechtzette en ongecompliceerd afscheid nam, voelde ik mij nog ellendiger want ik zag het, ik voelde het, ik had 'm belazerd.

's Anderendaags is hij als naar gewoonte naar de gymnastiekzaal gegaan en zich verder getraind. Zonder een Reto Show in het vooruitzicht. Gedurende één van die trainingen is het dat hij enkele dagen later fataal de arena inkwam waar slechts de laatste, de allerlaatste strijd wordt gestreden, de strijd om het leven.

Op 2 december ging de show dan door. Een programma zonder veel innerlijke consistentie maar geladen van dynamiek en geestdrift. Op de voorste rij was één stoel onbezet gebleven, deze van de superior. Tijdens de pauze kwam hij echter langs een zijingang achter de coulissen en fluisterde ons dat net voor

onze Reto Show een aanvang had genomen het gevecht met de dood beslecht geworden was. Ik stond als aan de grond genageld, blikte terug in het verleden. Zag hem weer zijn jas dichtknopen, zijn kraag rechtzetten en afscheid nemen. Afscheid, inderdaad. En bovenal zag ik terug zijn zwijgende, zoveelzeggende glimlach waarmee hij mijn afwijzing beantwoord had. Een druilerige novemberavond aan het station, in die zielige omgeving die een provinciestadje nalaat wanneer de filmzaal is leeggelopen en fatsoenlijke mensen zich naar huis gespoed hebben.

Lieven Vandekerckhove

Mededeling

Oud-leerling Eugene Lievens behaalde de tweede prijs in een compositiewedstrijd, uitgeschreven door de Franse stad Tours.

Als opgave moesten de inzenders een eigen compositie insturen van een stuk geschreven voor knapenkor. Eugene Lievens stuurde het openingsstuk in van zijn ANTHROPOS. Deze inzending werd door de wedstrijdjury als het beste werk gekwoteerd, maar om zijn moeilijkheidsgraad werd slechts de tweede prijs toegekend. Een eerste prijs werd niet toegekend.

Het zal de lezers bekend zijn dat door bemiddeling van de oud-leerlingenbond deze compositie van Eugene Lievens werd uitgevoerd door het knapenkor van het Klein Seminarie COLLIEMANDO op 29 maart 1972 in de St.-Michielskerk.

Familieberichten

GEBOORTEN

- Benoit, zoontje van heer en mevrouw Jean-Pierre Goddeeris - Vuylsteke uit Roeselare. - Roeselare, 11 mei 1973.
- Peter, zoontje van heer en mevrouw Rik Vandekerckhove - Rosquin uit Antwerpen. - Borgerhout, 11 juni 1973.
- Ann, dochtertje van heer en mevrouw Willy Martin - De Bleecker uit Kessel-Lo. - Leuven, 28 juni 1973.
- Koen, zoontje van heer en mevrouw Daniël Vermandere - Cornillie uit Rumbeke. - Roeselare, 6 juli 1973.
- Hans, zoontje van dokter en mevrouw D. Dhondt - Lauwagie uit Wondelgem. - Gent, 7 juli 1973.
- Boris, zoontje van heer en mevrouw Lieven Vandekerckhove - Vandendriessche uit Roeselare. - Roeselare, 9 juli 1973.
- Michaël, zoontje van heer en mevrouw Hugo Deblauwe - Dewulf uit Likasi, Zaïre. - Likasi, 15 juli 1973.
- Stijn, zoontje van heer en mevrouw Erik Lamote - Lecluyse uit Kortrijk. - Kortrijk, 26 juli 1973.
- Nele, dochtertje van heer en mevrouw Jan Debaene - Vriens uit Winksele. - Leuven, 5 augustus 1973.
- Marijke, dochtertje van heer en mevrouw Wilfried Traen - Dambre uit Roeselare. - Roeselare, 5 augustus 1973.
- Riet, dochtertje van heer en mevrouw Jan Callebert - Labeeuw uit Sint-Niklaas. - Sint-Niklaas, 9 augustus 1973.
- Griet, dochtertje van heer en mevrouw Raf Parent - Callens uit Rumbeke. - Roeselare, 11 augustus 1973.
- Frederik, zoontje van heer en mevrouw Marc Declercq - Derluyn uit Roeselare. - Roeselare, 26 augustus 1973.
- Tom, zoontje van heer en mevrouw Godfried Ver Eecke - Schoeters uit Valencia, Venezuela. - Valencia, 28 augustus 1973.
- Filip, zoontje van heer en mevrouw Marc Hemeryck - Watteyne uit Lovendegem. - Gent, 29 augustus 1973.
- Francis, zoontje van heer en mevrouw Rik Denolf uit Roeselare. - Roeselare, 3 september 1973.
- Ivo, zoontje van heer en mevrouw Paul Hostens - Keunen uit Leuven. - Leuven, 14 september 1973.

Kurt, zoontje van heer en mevrouw Jos Loncke - Vandamme uit Zarren. - Veurne, 22 september 1973.

Caroline, dochtertje van heer en mevrouw Ernest Pauwelyn - Delcour uit Waasten. - Ieper, 2 oktober 1973.

Stephan, zoontje van heer en mevrouw Noël Keirsbilck - Dierickx - Visschers uit Roeselare. - Oostende, 4 september 1973.

Mieke, dochtertje van heer en mevrouw Karel Vandenbroucke - Comptdaer uit Hooglede. - Roeselare, 23 oktober 1973.

Ann, dochtertje van heer en mevrouw José De Cokere - Ferryn uit Roeselare. - Roeselare, 24 oktober 1973.

Philippe, zoontje van heer en mevrouw Carlos Denys - Vanhoutte uit Kortrijk. - Kortrijk, 15 november 1973.

Steven, zoontje van heer en mevrouw Daniël Leuridan - Neuville uit Roeselare. - Roeselare, 26 november 1973.

HUWELIJKEN

heer en mevrouw Marc Duthoit - Degheldere, Roeselare 4 mei 1973.

heer en mevrouw Jan Boutens - Pattyn, Rumbeke 30 juni 1973.

heer en mevrouw Jozef Huyghebaert - Depovere, Roeselare 5 juli 1973.

heer en mevrouw Ludo Nollet - Vaneyghen, Hooglede 5 juli 1973.

heer en mevrouw Jan Lefere - Desimpelaere, Roeselare 6 juli 1973.

heer en mevrouw Jozef Maddens - Vanclooster, Roeselare 6 juli 1973.

heer en mevrouw Rik Driessens - Bouteca, Roeselare 7 juli 1973.

heer en mevrouw Paul Bruynooghe - Pattyn, Rekkem 7 juli 1973.

heer en mevrouw Guido Himpens - Poppe, Hoeke 7 juli 1973.

heer en mevrouw Marc Sioen - Neuville, Roesbrugge 7 juli 1973.

heer en mevrouw Godfried Van Belle - Tempelaere, Moorslede 7 juli 1973.

heer en mevrouw Rufin Verstraete - Vandermarliere, Oostnieuwkerke, 12 juli 1973.

heer en mevrouw Hugo Maes - Degroote, Roeselare 13 juli 1973.

heer en mevrouw Wilfried Viane - Flipts, Roeselare 13 juli 1973.

heer en mevrouw Paul Beke - Lourdaux, Lommel 19 juli 1973.

heer en mevrouw Jan Thoen - De Borger, Blaasveld 1 augustus 1973.

heer en mevrouw Herman Bal - Soenen, Oostnieuwkerke 2 augustus 1973.

heer en mevrouw Jo De Meester - Dupon, Ardooie 3 augustus 1973.
 heer en mevrouw Johan Brusselaers - Moerman, Oostende 4 augustus 1973.
 heer en mevrouw Hans Vanden Berghe - Jacobs, Borgerhout 4 augustus 1973.
 heer en mevrouw Luc Vandeputte - Wittevrongel, Roeselare 10 augustus 1974.
 heer en mevrouw Albert Dumoulin - Vermorgen, Gent 11 augustus 1973.
 heer en mevrouw Joseph Hauspie - Vercaigne, Roeselare 18 augustus 1973.
 heer en mevrouw Guido Sinnaeve - Beel, Roeselare 20 augustus 1973.
 heer en mevrouw Dirk Ghekiere - Beeuwsaert, Rumbeke 24 augustus 1973.
 heer en mevrouw Johan Feys - Neels, Sint-Michiels 24 augustus 1973.
 heer en mevrouw Jozef Deprez - Bulcke, Roeselare 24 augustus 1973.
 heer en mevrouw Guido Vanhollebeke - Debussche, Rumbeke 25 augustus 1973.
 heer en mevrouw Filiep Vandekerckhove - De Meulemeester, Roeselare
 30 augustus 1973.
 heer en mevrouw Pierre Kindt - Van Daele, Sint-Niklaas 31 augustus 1973.
 heer en mevrouw Luc Arbeydt - Vansteenkiste, Roeselare 31 augustus 1973.
 heer en mevrouw John Demey - Decroy, Rumbeke 5 september 1973.
 heer en mevrouw Daniël Desimpel - Casier, Staden 5 september 1973.
 heer en mevrouw Jozef Verstraete - Buyse, Roeselare 5 september 1973
 heer en mevrouw Jozef Vandamme - Vandeputte, Roeselare 7 september 1973
 heer en mevrouw Lieven Balduyck - Verhaeghe, Handzame 8 september 1973
 heer en mevrouw Herwig Donck - Decru, Roeselare 14 september 1973.
 heer en mevrouw Marc Lesage - Dreesen, Roeselare 21 september 1973.
 heer en mevrouw Guido Bouckaert - De Bal, Roeselare 27 september 1973.
 heer en mevrouw Jozef Forrez - Callewaert, Passendale 27 september 1973.
 heer en mevrouw Hugo Hoornaert - De Vlieghe, Brugge - St.-Pieters
 27 september 1973.
 heer en mevrouw Hugo Maes - Degroote, Roeselare 28 september 1973.
 heer en mevrouw Geert Verstraete - Callebert, Roeselare 28 september 1973.
 heer en mevrouw Jef Vandevelde - Amery, Hoogdele 6 oktober 1973.
 heer en mevrouw Johan Vandecappelle - Demeulemeester, Zingem
 13 oktober 1973.
 heer en mevrouw Willem Mandeville - Pillaert, Roeselare 17 oktober 1973.
 heer en mevrouw Jozef Billiet - Eggermont, Deerlijk 27 oktober 1973.

OVERLIJDENS

heer Jan Boutens uit Roeselare, zoon van Jozef Boutens en Cecilia Legein, overleden te Roeselare, 7 juni 1973, 52 jaar.

heer Alfons Biesbrouck uit Ledegem, echtgenoot van mevrouw Elisa Claeys, overleden te Menen, 9 juni 1973, 75 jaar.

mevrouw Maria Dekeyzere uit Hooglede, weduwe van heer Petrus-Jozef Deblonde, overleden te Montreal (Canada), 18 juni 1973, 77 jaar.

mevrouw Lucia Deburghgraeve uit Hooglede, weduwe van heer Kamiel Obin, overleden te Roeselare, 23 juni 1973, 75 jaar.

mevrouw Julia Hellebuyck uit Meulebeke, weduwe van heer Alphonse Lemienre, overleden te Meulebeke, 28 juni 1973, 80 jaar.

heer Ludo Maes uit Roeselare, zoon van heer André Maes en mevrouw († Antoinette Dumortier) - Josette Tanghe, overleden te Roeselare, 29 juni 1973, 24 jaar.

heer Benoni Alfons Reynaert uit Oostnieuwkerke, weduwnaar van mevrouw Joseline Cools, overleden te Oostnieuwkerke, 1 juli 1973, 85 jaar.

heer Paul Maes uit Oostnieuwkerke, echtgenoot van mevrouw Odilla Luypaerdt, overleden te Roeselare, 8 juli 1973, 76 jaar.

heer Gerard Pype uit Staden, echtgenoot van mevrouw Irma Castelein, overleden te Roeselare, 14 juli 1973, 55 jaar.

heer Jules Decock uit Rumbeke, echtgenoot van mevrouw Maria Vanbiervliet, overleden te Roeselare, 27 juli 1973, 39 jaar.

eerwaarde broeder Crescentius, Albert Scheldeman, Redemptorist te Roeselare, overleden te Roeselare, 29 juli 1973, 58 jaar.

heer Gerard-Camille Noyelle uit Passendale, echtgenoot van mevrouw Anna Bentein, overleden te Passendale, 30 juli 1973, 74 jaar.

heer Joseph Vanden Berghe uit Roeselare, weduwnaar van mevrouw Flora Moerman, overleden te Roeselare, 30 juli 1973, 95 jaar.

pater Frans De Brabandere, missionaris van Scheut, overleden te Brugge, 31 juli 1973, 52 jaar.

heer Georges Lefère uit Roeselare-Beveren, echtgenoot van mevrouw Rosa Deman, overleden te Beveren-Roeselare, 10 augustus 1973, 43 jaar.

heer Karel Decloedt uit Rumbeke, echtgenoot van mevrouw Maria Nowé, overleden te Roeselare, 13 augustus 1973, 32 jaar.

mevrouw Rachel Billiau uit Roeselare, weduwe van heer Hendrik Vandaele, grootmoeder van Bart en Jan Corneillie, overleden te Roeselare 29 augustus 1973, 75 jaar.

mevrouw Elisa Claeys uit Ledegem, weduwe van heer Alfons Biesbrouck, grootmoeder van Frans en Ferdi Mahieu, overleden te Izegem 29 augustus 1973, 72 jaar.

mevrouw Antoinette Leleu uit Roeselare, weduwe van heer Hector Vanderschaeghe, grootmoeder van Raphaël, Jean-Pierre, José, Etienne en Ignace Vanderschaeghe, overleden te Roeselare, 2 september 1973, 87 jaar.

zuster Maria Candida, Grauwzuster-Franciscanes uit Roeselare, overleden te Roeselare, 3 september 1973, 52 jaar.

mevrouw Lucy Thienpont uit Oudenaarde, weduwe van heer Emiel Vandermeersch, grootmoeder van Paul, Thomas en Luc Maselis, overleden te Oudenaarde, 6 september 1973, 83 jaar.

heer Nestor Schouteten uit Wijtschate, weduwnaar van mevrouw Lea Goudezeune en van mevrouw Marie Louise Lottegier, overleden te Wijtschate, 11 september 1973, 91 jaar.

mevrouw Elie-Elisabeth Bouten uit Ieper, echtgenoot van heer Emiel Dejonckheere, overleden te Wervik, 13 september 1973, 65 jaar.

heer Paul Goemaere uit Stuivekenskerke-Pervijze, echtgenoot van mevrouw Martha Stroom, vader van Valeer Goemaere, overleden te Diksmuide, 24 september 1973, 70 jaar.

mevrouw Beatrice Hoedt uit Pervijze, echtgenote van heer Paul Carna, schoonzuster van Guido Vandelanotte, overleden te Veurne, 27 september 1973, 39 jaar.

heer Ghislain Liessens uit Antwerpen, echtgenoot van mevrouw Lucienne Verhaeghe, schoonbroer van Ward en Julienne Verbanck-Verhaeghe, oom van Jan, Peter, Paul en Luc Verbanck, overleden te Berchem, 28 september 1973, 48 jaar.

heer Leon Tyteca uit Roeselare, echtgenoot van mevrouw Marguerite Debossche, overleden te Roeselare, 30 september 1973, 76 jaar.

heer Constant Depoorter uit Roeselare, echtgenoot van mevrouw Margriet Desmet, overleden te Roeselare, 5 oktober 1973, 66 jaar.

heer Hector Sieuw uit Moorslede, echtgenoot van mevrouw Maria D'Hooghe, vader van Roger Sieuw, overleden te Moorslede, 9 oktober 1973, 77 jaar.

heer Jozef Bulcke - Bossant, overleden te Koekelare, 16 oktober 1973.

pater Jozef Ampe, missionaris van Scheut, overleden te Schilde, 23 oktober 1973.

heer Leo Oosterlynck, echtgenoot van mevrouw Hilda Claerbout, overleden te Roeselare, 26 november 1973.